

37. møde.

Onsdag den 16. april kl. 13.

Formanden:

Medlemmer af folketinget Stetter, Haunstrup Clemmensen og Hagen Hagensen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

Ministeren for skatter og afgifter har meddelt mig, at han ønsker at tage lovforslag nr. 119: *Forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Forhøjelse af beløbsgrænser m.v.)*, tilbage.

Ønsker nogen at optage dette lovforslag? (Ophold). Da dette ikke er tilfældet, er lovforslaget bortfaldet.

Med skrivelse af 10. april har handelsministeren fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget K. J. Mortensen stillet spørgsmål (nr. 54).

Med skrivelse af 11. april har undervisningsministeren fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Edele Kruchow stillet spørgsmål (nr. 62).

Med skrivelse af gårds dato har justitsministeren fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Eva Rothenborg stillet spørgsmål (nr. 64).

Med skrivelse af gårds dato har ministeren for offentlige arbejder fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Glensgård stillet spørgsmål (nr. 65).

Spørgsmålene og besvarelserne vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Stetter) (KF):

Herved tillader jeg mig at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

Forslaget har til formål at ændre den nu-

værende lov således, at enker og enkemænd uden børn ikke skal betale afgift af arv efter den afdøde ægtefælle. De foreslåede ændringer medfører endvidere, at længstlevende ægtefælle ikke skal betale afgift af sin arvelod.

Mange enker og enkemænd er kommet i økonomiske vanskeligheder ved at skulle udrede afgiften, og jeg håber derfor, at folketinget vil give forslaget en hurtig og velvillig behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Knud Nielsen.

Formanden:

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med i dag, den 16. april 1975, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Albertsen.

Formanden:

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med i dag, den 16. april 1975, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Tastesen) (S):

I fortsættelse af de foregående punkter på dagsordenen skal jeg gøre indstilling om godkendelse af 2 stedfortrædere.

Hr. Knud Nielsen, der har søgt om sygeorlov i skrivelse af 14. d.m., er valgt i Sønderjyllands amtskreds, og 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne amtskreds,

[Tastesen]
 distriktsmontør *Dycke Hoff*, har i skrivelse af dags dato meddelt, at han er villig til at indtræde som midlertidigt medlem af folketinget i anledning af hr. Knud Nielsens orlov.

Hr. *Albertsen*, for hvem hr. Risgaard Knudsen har søgt om sygeorlov i skrivelse af 15. d.m., er valgt i vestre storkreds, og 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne storkreds, borgerrepræsentant *Peter Juul Andersen*, har i skrivelse af i dag meddelt, at han er villig til at indtræde som midlertidigt medlem af folketinget i anledning af hr. Albertsens orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i dag behandlet de nævnte to sager, og jeg kan herefter på et enigt udvalgs vegne afgive følgende:

Indstilling.

- 1) Distriktsmontør *Dycke Hoff* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 16. april 1975.
- 2) Borgerrepræsentant *Peter Juul Andersen* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget ligeledes fra og med i dag, den 16. april 1975.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 110 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministre.

Af *Bay* (FP) til socialministeren:

„Hvilke skridt agter ministeren at tage mod de i dagspressen omtalte, tilsyneladende grelle overgreb mod såvel børn som forældre i børneværnsager?“

(Spm. nr. 80).

Bay (FP):

Jeg skal begrunde mit spørgsmål med, at der just i denne tid er sket meget grelle overgreb på to familier. I det ene tilfælde har man på grundlag af en løs mistanke fjernet et 10-årigt barn fra skolen uden at meddele forældrene det, bare fjernet det og nægtet forældrene at få barnet hjem ud fra en eller anden bestemmelse om, at der skal gå 2 måneder, før man kan

klage til børneværnet. Det andet tilfælde drejer sig om en ung enlig mor, der for 3 år siden var syg, og hvor børneværnet da så sig nødsaget til at fjerne 2 børn under moderens sygdom. Siden er moderen blevet omtrent helbredt og er i stand til selv at passe børnene i hjemmet, men ikke desto mindre tvinges hun til at anbringe børnene i et fritidshjem daglig mod børnenes stærke protester.

Jeg gentager spørgsmålet: hvilke skridt vil socialministeren tage imod sådanne umenneskelige overgreb?

Socialministeren (Eva Gredal):

I anledning af hr. Bays spørgsmål vil jeg først sige, at jeg er fuldt ud opmærksom på de enkelt-sager, der har været omtalt i dagspressen, og som har givet anledning til kritik af børne- og ungdomsværnenes virksomhed med hensyn til tvangsmæssig anbringelse af børn uden for hjemmet. I en række af disse sager har jeg bedt om at få nærmere oplysning om, hvad der er foretaget af de pågældende børne- og ungdomsværn, og først når disse oplysninger foreligger, kan jeg tage stilling til, om der er grundlag for kritik.

Med hensyn til den sag, som hr. Bay nævnte, om den 10-årige pige, kan jeg sige, at denne sag er under behandling i socialstyrelsen, hvor den er gået meget hurtigt. Vi har endvidere været i forbindelse med ankestyrelsen hver dag for at høre, om de har fået sagen, men de har ikke før i dag modtaget sagen fra Rødovre. Inden sagen kunne sendes til ankestyrelsen, skulle der indhentes 3 ekstra lægeerklæringer, fordi de har haft møder derude. Men den er altså i ankestyrelsen, og sagen bliver af socialministeriet fulgt fra dag til dag, og vi håber, den kan blive meget hurtigt afgjort. De 2 måneder, som blev omtalt, er en frist, den højeste frist, der er, men vi er i denne sag inde i billedet i ministeriet og vil sørge for, at den bliver afgjort i løbet af meget, meget kort tid.

Jeg vil godt understrege, at jeg ikke har mulighed for at efterprøve selve beslutningen om et barns anbringelse uden for hjemmet; kompetencen dertil ligger hos den sociale ankestyrelse, hvorfra sagen kan gå videre til landsretten.

Det er i øvrigt mit indtryk, at børnevær-

[Socialministeren.]

nene gør et stort og omhyggeligt arbejde på dette vanskelige område. De mødes på den ene side med kritik af, at de i for høj grad blander sig i børnenes og familiernes forhold, og på den anden side kritiseres de for at komme for sent med foranstaltninger. Børne- og ungdomsværnenes opgave må være på grundlag af en omhyggelig undersøgelse af børnenes og familiens forhold at træde til, når hensynet til barnets velfærd kræver det, og de regler, der gælder for børne- og ungdomsværnene, har netop det klare sigte at yde børn og unge den størst mulige beskyttelse.

Jeg kan nævne nogle tal med hensyn til anbringelser: i 1973-74 blev der anbragt 8.514 børn og unge uden for hjemmet. De 8.034 anbringelser var frivillige og kun de 480 på tvangsmæssigt grundlag.

I øvrigt har jeg, som jeg har redegjort for i folketingets socialudvalg, nedsat et udvalg af sagkyndige, der skal foretage en gennemgang af de regler, der gælder for børne- og ungdomsværnenes virksomhed på dette område, og på grundlag deraf vil jeg overveje nødvendige ændringer.

Når resultatet af disse overvejelser foreligger, vil jeg omgående tage stilling til, om reglerne skal udbygges eller ej.

Bay (FP):

Jeg takker ministeren for oplysningerne og forstår, at det ikke er muligt lige på stående fod at gribe ind. Jeg er glad for og næsten tryk ved bevidstheden om, at spørgsmålet har socialministerens bevågenhed, men en lille smule utryk ved tanken om, at der er ting, ministeren ikke kan gribe ind over for. Jeg er af den opfattelse, at vel må børn ikke lide hverken åndelig eller psykisk vold derhjemme, men en tvangstjernelse af børn kan betyde en meget stærk psykisk belastning for børnene, en åndelig vold i langt, langt stærkere grad, end de fleste forældre nogen sinde vil kunne nå at udvirke. Og hvis ikke man med cirkulærer el. lign. kan sætte en stopper for denne form, må jeg spørge ministeren, om ministeren i så fald agter at søge loven ændret.

Socialministeren (Eva Gredal):

Som jeg sagde før, er vi i gang med en række overvejelser og undersøgelser i social-

ministeriet, og når jeg har set disse, vil jeg tage stilling til, om loven trænger til ændringer, men det er jo ikke ret længe siden, folketinget vedtog en lovgivning gående ud på, at børnenes forældre kunne anke til ankestyrelsen og videre til landsretten. Det står i bistandsloven.

Men jeg må altså afvente resultatet af undersøgelserne og se, hvad jeg så agter at foretage mig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Arentoft (FP)** til udenrigsministeren:

„Hvorledes begrunder udenrigsministeren, at regeringen har opgivet at indkræve danske virksomheders tilgodehavender i Chile på ca. 15-16 mill. kr., for hvilke der er ydet statsgaranti?“

(Spm. nr. 68).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet rejses på grundlag af udenrigsministerens udtalelse ved et møde i sidste uge, der refereres i Børsen mandag den 7. april 1975. Såfremt de 15-16 mill. kr. ikke betales ad normale kanaler, vil den danske statsgaranti træde i kraft og dermed belaste danske skatteydere.

Det er mig bekendt, at hr. Schlüter agter at rejse spørgsmålet i det udenrigspolitiske nævn (nævnt i Børsen den 8. april 1975), men af hensyn til spørgsmålets interesse for offentligheden har jeg valgt at rejse det i folketingssalen.

Arentoft (FP):

Mit spørgsmål til udenrigsministeren er foranlediget af en artikel, der stod i Børsen for mandag den 7. april, og jeg vil gerne have lov at citere det første stykke:

„Regeringen har opgivet at få de 15-16 mill. kr., Chile skylder Danmark. Begrundelsen er, at regeringen ikke vil forhandle med Chilejuntaen. Udenrigsminister K. B. Andersen har på et møde i sin valgkreds sagt, at betalingen for denne politik bliver, at Danmark ikke får de 15 mill. kr. Samtidig skabes der usikkerhed om andre 20 mill. kr., som Chile tidligere har fået en betalingsordning for.“

Med hensyn til de 15-16 mill. kr. er der tale om penge, som danske erhvervsvirksomheder har til gode, og for hvilke staten

[Arentoft.]

har ydet garanti, og det vil betyde, at hvis vi ikke får de penge fra Chile til vore erhvervsvirksomheder, vil staten skulle tage disse penge, og det vil sige, at det bliver skatteyderne, der skal betale.

Der stilles store krav til en udenrigsminister, og ofte må en udenrigsminister også påtage sig opgaver, som måske ikke er lige behagelige. Der ligger derfor indirekte i mit spørgsmål det, at jeg vil spørge udenrigsministeren, om han ikke vil ændre sin holdning og optage forhandlinger med Chiles regering og derved gå i brechen for de danske skatteydere.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg vil gerne først takke hr. Arentoft for hans proklamation her fra talerstolen om, at jeg stadig har tid til at komme i min valgkreds; jeg kommer der meget ofte, og jeg er glad for, at det også er blevet sagt her fra talerstolen.

Så spørger hr. Arentoft, hvorfor vi har opgivet at indkræve disse tilgodehavender i Chile. Dertil vil jeg gerne sige, at det, regeringen har gjort, er det modsatte: regeringen har besluttet at holde Chile fast på deres betalingsforpligtelser. Det er jo sådan, at Chile i adskillige år har haft økonomiske vanskeligheder; Chiles kreditorlande, herunder Danmark, er flere gange efter fælles overenskomst enedes om efter fælles retningslinjer at give Chile henstand.

Resultatet af de hidtidige forhandlinger er, at der er opnået henstand med den gæld, der er forfalden i 1974. Det, det nu drejer sig om, er gælden i 1975-76, og fordi man én gang har givet henstand, er det vel ikke givet — og det er vel heller ikke god moral — at man skal gøre det til evig tid. I det tilfælde sagde Storbritannien nej, Holland sagde nej, Italien sagde nej, og Danmark sagde nej, og det møde, der skulle have været i Parisklubben, altså kredsen af kreditorlande, blev aflyst.

Det er altså ikke sådan, at Chile kan tilade sig hverken juridisk eller moralsk at føle sig mindre forpligtet til at betale disse penge, tværtimod. Men det kan ikke være sådan, at en dårlig kreditor — for det er det, det drejer sig om her — skal være ligefrem berettiget til automatisk at få afslag. Det undrer mig en lille smule, hvis det er udtryk

for hr. Arentofts forhold til gældsposter, det er ikke udtryk for min, at bare man har fået lov til at lade være at betale så og så mange gange, har den, som man skylder pengene, en pligt til at give én henstand i enhver ny situation. Det synes Storbritannien ikke, det synes Holland ikke, det synes Italien ikke, det synes Danmark ikke.

Arentoft (FP):

Jeg vil gerne takke udenrigsministeren for svaret og sige, at jeg har opfattet sagen således, at der indirekte lå i det, at udenrigsministeren følte, han var for fin til at forhandle med en junta i Chile.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

En udenrigsminister er ikke og kan ikke være for fin til at forhandle med nogen, hverken uden for eller inden for denne sal.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Ib Nørlund (DKP) til udenrigsministeren:

„Hvad agter ministeren at foretage i anledning af de nye trusler om henrettelser af fanger i Chile for at få FN's vedtagelse om overholdelse af menneskerettighederne i Chile respekteret?“

(Spm. nr. 89).

Skriftlig begrundelse.

De trusler, der henvises til, er i særdeleshed meddelelserne om, at koncentrationslejren Ritoque 200 km nord for Santiago er blevet hermetisk afskåret fra omverdenen. Efter oplysninger, som er blevet offentliggjort i Buenos Aires, hænger dette sammen med planer om at provokere episoder i lejren, som kan tjene som grundlag for at foretage henrettelser i form af skydning under flugtforsøg.

I lejren sidder bl. a. Luis Corvalan, generalsekretær for Chiles kommunistiske parti, statssekretær i Allenderegeringen Daniel Vergara samt ministre i samme regering José Cademartori, Fernando Flores og Pedro Filipe Ramirez. De har alle gentagne gange været udsat for trusler på livet.

FN-generalforsamlingens vedtagelse må forpligte til ekstraordinære anstrengelser for at forhindre yderligere forbrydelser i Ritoquelejren.

Ib Nørlund (DKP):

Folketinget har på forskellig måde gentagne gange givet udtryk for en afstandtagen fra den chilenske militærfascismes fremfærd og specielt for bekymring over for politiske fangers skæbne, og det er der yderligere anledning til nu.

FNs generalforsamling vedtog jo en opfordring til Chile om overholdelse af menneskerettighederne, også med dansk tilslutning, og jeg går ud fra, at den nuværende udenrigsminister ikke forholder sig med samme modvilje over for den slags FN-beslutninger som den forrige, i hvert fald må folketinget også føle den som en forpligtelse.

I den seneste tid er der kommet meddelelser, der giver en begrundet frygt for, at en af de alvorligste forbrydelser af vidtrækkende politiske konsekvenser er under forberedelse i koncentrationslejren Ritoque. Den er søgt totalt isoleret inden for den sidste måned i forbindelse med en tidligere benyttet fremgangsmåde, nemlig at provokere fangerne til episoder for bag det at skjule henrettelser under påskuddet: skudt under flugtforsøg. Særlig har man i den senere tid gjort øvelser med at lade dem overfalde af hunde, så en naturlig modværge kunne udråbes til, at de havde vist voldelig optræden.

I den pågældende lejr sidder nogle af de fanger, som fascistjuntaen fremfor alle har stræbt efter livet. Det drejer sig bl. a. om Luis Corvalan, generalsekretæren for Chiles kommunistiske parti, det drejer sig om en række ministre og statssekretærer i Allendes regering, bl. a. Daniel Vergara, José Cademartori, Fernando Flores og Pedro Filipe Ramirez. Det har først og fremmest været den internationale solidaritet, som indtil nu har reddet deres liv, og trods et uhyre pres har de holdt sig ranke i deres modstand. Nu er deres liv i højeste fare, og der er brug for en forstærket solidaritet, og spørgsmålet indeholder derfor også en opfordring til regeringen til at finde veje derfor.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg vil gerne straks sige til hr. Ib Nørlund, for at der ikke skal herske nogen tvivl, at regeringen klart må tage afstand fra enhver form for krænkelse af menneskerettigheder, retsbevidsthed, demokratiske friheder og enhver form for koncentrationslejre, hvor i

verden de end findes; jeg håber, hr. Ib Nørlund er enig med mig heri.

Jeg vil gerne videre sige om den pågældende sag, at der foreligger ikke for udenrigsministeriet de oplysninger, som hr. Ib Nørlund henviser til. I anledning af spørgsmålet har vi, selv om der kun har været kort tid, som hr. Ib Nørlund ved, indhentet udtalelser fra vore ambassader ude omkring, også de steder, hvor disse oplysninger skulle være offentliggjort. Der kender man ikke noget til dem, og oplysningerne kan altså ikke bekræftes.

Men der er jo ingen tvivl om, at der foregår tortur og terror i Chile, og vi har jo i den tidligere socialdemokratiske regerings tid reageret meget skarpt over for Chile efter mordet på Allende. Hr. Ib Nørlund kan ikke være i tvivl om regeringens indstilling og har heller ikke sat spørgsmålstegn ved den; det har jeg også mærket mig.

Som hr. Ib Nørlund ved, er der for nylig ved en enstemmig vedtagelse i FN's menneskerettighedskommission — det er 1½ måned siden — nedsat en gruppe til at undersøge menneskerettighederne i Chile. Vi vil gøre, hvad vi overhovedet kan for at sørge for at medvirke til at lægge pres på den chilenske regering, sådan at denne gruppe får mulighed for at undersøge både de spørgsmål, hr. Ib Nørlund peger på, og alle andre spørgsmål af lignende art. Det er klart, at regeringen kun kan være helt indforstået med at gøre, hvad der kan gøres for at sørge for at overholde fundamentale menneskerettigheder, netop med det styre, man har i Chile i dag. Men som sagt, vi har ikke i den konkrete sag fået bekræftelse på de oplysninger, hr. Ib Nørlund nævner her.

Ib Nørlund (DKP):

Ja, jeg kan jo godt takke udenrigsministeren for svaret, men jeg må nok sige, at det forbavser mig lidt, at de oplysninger ikke foreligger for udenrigsministeriet med dets store apparat til at opspore meddelelser. Det er faktisk en sag, der beskæftiger store dele af verdensoffentligheden, og vi vil da gerne stå til rådighed med yderligere oplysninger. Jeg vil gerne spørge, om jeg kan tage ministerens svar sådan, at der på et sådant grundlag kan forventes en reaktion fra regeringens side.

En fremgangsmåde, som måske ville være

[Ib Nørlund.]

velegnet netop i den pågældende sag, var, hvis regeringen ville henvende sig til FN's generalsekretær på baggrund af den nævnte vedtagelse i FN's generalforsamling og gøre ham opmærksom på sagen og opfordre ham til at gøre, hvad der gøres kan, som der blev sagt, for at forhindre en sådan planlagt forbrydelse i at blive virkeliggjort. Jeg vil gerne spørge ministeren, om det kunne tænkes, at man ville reagere i den retning, når de oplysninger, som ministeren savner, bliver forelagt ham.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Hr. Ib Nørlund undrer sig over, at vi ikke kender de oplysninger; vi har et stort apparat. Det er jo ikke nok at have et stort apparat. Det er meget svært at indhente oplysninger om tortur og forfølgelser i lukkede diktatorsamfund; det ved hr. Ib Nørlund lige så vel som jeg. Men vi gør, hvad vi kan for at få disse oplysninger frem, og er der overhovedet noget, der berettiger til det, så ved hr. Ib Nørlund at vi vil aktionere.

Som hr. Ib Nørlund ved, er Danmark i øjeblikket repræsenteret i ECOSOC, FN's økonomiske og sociale råd. Jeg nævner det her, fordi det er ECOSOC, der skal skaffe bevillingen til denne gruppe, der skal rejse til Chile, og i det hele taget skaffe, om jeg så må sige, det praktiske FN-grundlag for denne gruppe.

Jeg skal sørge for, at vores repræsentant i ECOSOC bliver gjort bekendt med hr. Ib Nørlunds spørgsmål og den drøftelse, vi har haft her i dag. Vi kan også arbejde med det over for FN's generalsekretær — det er der intet, der hindrer — men vi har altså direkte en repræsentant siddende dér, hvorfra denne gruppe FN-mæssigt sendes ud, og jeg skal sørge for, at vores repræsentant dér bliver gjort bekendt med de synspunkter, hr. Ib Nørlund har fremsat her i dag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Ib Nørlund (DKP) til udenrigsministeren:

„Agter ministeren at fremme en politisk løsning i Sydvietnam som forudsat i Parisaftalerne ved nu at få foretaget dansk anerkendelse af Sydvietnams provisoriske revolutionære regering (PRG)?“

(Spm. nr. 90).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet er dels motiveret i, at det har vist sig umuligt at få sagen drøftet i udenrigsudvalget, idet dette udvalg ikke indkaldes til møder, dels — og fremfor alt — motiveret i den nye situation, som er opstået i Sydvietnam. Over for den er tidligere henvisninger til, at en anerkendelse ville stride mod Danmarks „anerkendelsespolitik“, åbenbart ikke medholdelige. Det er ydermere klart, at regeringen gennem en repræsentant ved PRG ville kunne få en orientering om den seneste udvikling, som den åbenbart savner.

Men navnlig ville en anerkendelse være et bidrag af betydning fra dansk side til at sikre en løsning, som forhindrer videre lidelser for befolkningen i Sydvietnam såvel som faretruende internationale komplikationer.

Det må være en politisk løsning på grundlag af de principper, som allerede er nedlagt i Parisaftalerne. Det er Thieus tilsidesættelse og forhåelse af disse aftaler, der har fremkaldt den nuværende situation. PRG, som er anerkendt medunderskriver på disse aftaler, gør sig fortsat til talsmand for at afslutte fjendtlighederne på Parisaftalernes politiske grundlag. Yderligere international anerkendelse af PRG vil fremme en sådan løsning.

Der henvises ydermere til bemærkninger i den internationale presse om, at Danmarks stillingtagen er af betydning for at hindre optrapning af USAs krigspolitik i området.

Ib Nørlund (DKP):

Jeg har allerede for henimod et par måneder siden rejst spørgsmålet i forbindelse med anerkendelsen af PRG, den provisoriske revolutionære regering i Sydvietnam, inden for udenrigsudvalget, men det har været forgæves, da dette udvalg ikke holder møder. I år har det holdt et sættemøde og ikke mere. Men den sidste tid har som bekendt bragt yderligere ændringer i situationen, og de gør en anerkendelse endnu mere påkrævet. Grundlaget for en regulering af forholdene i Vietnam er som bekendt Parisaftalerne af 1973, som bygger på princippet, at Vietnams folk selv skal råde for sin skæbne. Dermed var de en sejr for det vietnamesiske folk, USAs tiltræden af dem må tages som en erkendelse af, at dets terrorkrig var slået fejl.

Aftalerne er som bekendt underskrevet af

[Ib Nørlund.]

såvel PRG som Saigonregeringen. Men Thieu og hans klike satte fra første færd ind for at bryde aftalerne dels gennem militæraktioner og erobringer, dels ved ganske åbent at forhåne disse aftaler og afvise enhver opfyldelse af deres politiske betingelser, navnlig dannelsen af et nationalt forsoningsråd bestående af de tre retninger i Sydvietnam.

Fra den provisoriske revolutionære regerings side er man i modsætning til dette hele tiden gået ind for opfyldelsen af aftalerne, og man har advaret mod følgerne af de brud, som blev foretaget fra Thieus side på dem — og det var der for få der dengang ville høre på.

Helt til den sidste tid og under den sidste udvikling har man foreslået nye forhandlinger på aftalernes politiske grundlag og for øvrigt også omfattende sikring af det USA-personels tilbagetrækning, som befinder sig i Sydvietnam, for øvrigt i strid med Paris-aftalerne. Det er imidlertid åbenbart, at der i USA er kredse, som presser for en ny optagelse af krigspolitikken under forskellige påskud, og det ville skabe en alvorlig forværring af hele den internationale situation med en fare ikke alene for Vietnams folk, men for freden i verden.

Heroverfor vil en udvidet international anerkendelse af PRG have en gunstig virkning i henseende til at søge en løsning, og det er lige så klart, at Thieus klike med overlæg har forspildt enhver mulighed for at spille en rolle heri. Alligevel er det den, Danmark fortsat anerkender, og efter den seneste udvikling må det siges, at de sædvanlige argumenter af befolkningsmæssig, territorial og selvstændighedsmæssig art, som er blevet anført for ikke at foretage en dansk anerkendelse, ikke længere kan have nogen kraft. Det ville have været til megen gavn, tror jeg, for regeringen, om den også over for den seneste udvikling havde været orienteret gennem en direkte repræsentant ved PRG.

Formanden:

Jeg minder om, at taletiden er indtil 2 minutter ved begrundelse af spørgsmål.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg skal ikke tage hele Vietnamsituationen op i dag, da vi jo nu i løbet af meget kort tid får en Vietnamdebat her i tinget, som hr. Ib Nørlund vil vide.

Men jeg vil gerne sige, at regeringen står fast på den anerkendelsespolitik, som det daværende folketingets partier sluttede op om, da vi fastlagde den i den sidste socialdemokratiske regerings tid. Jeg tror, det er meget vigtigt at holde fast på en anerkendelsespolitik, der ikke er udtryk for sym- eller antipati, men som anerkender eller har forbindelse med — jeg kan bedre lide det udtryk — den regering, der udøver den effektive myndighed over et fast afgrænset territorium, og det opfylder PRG som bekendt ikke.

Men det, der er baggrunden for hr. Ib Nørlunds spørgsmål, nemlig at vi ikke har tilstrækkelig besked fra PRG, er helt forkert. Jeg sagde under udenrigsdebatten den 18. marts i år, at vi ville tage kontakt med PRG netop for at få politisk information. Det blev fulgt op 2 dage efter i udenrigsministeriet ved kontakt med lederen af PRGs informationskontor her i København, ligesom vi har taget kontakt mellem vore ambassader ude og PRG-ambassader. Det vil altså sige, at det, hr. Ib Nørlund vil opnå, nemlig at vi kan få den tilstrækkelige politiske orientering, det har vi fået.

Så er jeg ikke uenig i — men det vil jeg altså godt gemme til den kommende debat, fordi tidsrammen her ikke tillader en Vietnamdebat, og det tror jeg hr. Ib Nørlund er enig med mig i — altså jeg er ikke uenig i det, hr. Ib Nørlund sagde om Saigons ansvar for, at forsoningsrådet ikke er kommet til at virke.

I øvrigt vil jeg lige gøre opmærksom på, at PRG jo netop kalder sig en provisorisk regering, en foreløbig regering, idet den håber på, at den kommende politiske løsning gør denne regering overflødig. Det er vel også grunden til, at Hanoi ikke har optaget kontakt med den, men at der er et særligt forhold mellem de to regeringer.

Ib Nørlund (DKP):

Jeg er selvfølgelig opmærksom på, at der er blevet fastsat en debat her i folketinget om disse problemer, men jeg må også gøre opmærksom på, at den er fastsat efter, at dette spørgsmål er indleveret.

Udenrigsministeren siger, at han står fast på det, han kalder den danske anerkendelsespolitik, og henviser til det fast afgrænsede territorium. Det må vel siges, at det territo-

[Ib Nørlund.]

rium i Sydvietnam er lige så fast afgrænset som det, der er behersket af Saigonregeringen, ifølge almindelig logik, og også betydelig større. Men det er ikke alene disse formelle begrundelser naturligtvis.

Når jeg alligevel rejser spørgsmålet her, er det også, fordi jeg tror, det haster med at benytte sig af de muligheder, der er for at fremme en politisk løsning. Jeg kan gøre opmærksom på, at i går gik talrige svenske socialdemokrater i den svenske rigsdag ind for en anerkendelse af PRG, at det franske socialistparti også på det sidste er gået ind for en sådan anerkendelse, at den franske regering netop har givet udtryk for, at dette nationale forsoningsråd og de forhandlinger, som Parisaftalerne bygger på, skulle realiseres, og på den baggrund vil jeg spørge udenrigsministeren, om han ikke mener, det er rigtigt at foretage sig yderligere inden den 2. maj, når nævnte debat skal afholdes.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg er enig i vigtigheden af, at vi tilstræber en politisk løsning, og jeg håber, det har glædet hr. Ib Nørlund at se, at samtlige EF-regeringer på det udenrigsministermøde, vi havde forleden aften i Luxembourg, også har bakket dette op og sagt: nu må der gøres, hvad der kan for at få en politisk løsning og samtidig selvfølgelig en standsning af den militære aktivitet. Men det, hr. Ib Nørlund sagde, var, at fordi vi ikke har kontakt med PRG, kan vi ikke få oplysningerne. Jeg vil ikke være med til en sådan nedvurdering af PRGs repræsentant her i byen og deres repræsentanter ude ved vore ambassader. Jeg tror, de giver os de oplysninger, de kan give.

Det er rigtigt, at Sverige i går har sagt, at de ville tage forbindelse med prins Sihanouk og hans regering. Jeg har i går sagt det, som jeg synes er lidt mere fornuftigt — vi skal jo ikke have vores udenrigspolitik bestemt hverken af Sverige eller af lande endnu længere mod øst — at i det øjeblik, der sker et regeringsskifte i Pnom Penh — det kan ske, mens vi står her, det kan ske i morgen — så er vi i forbindelse med den nye regering. Skulle det nu ikke blive prins Sihanouk, hvad det formentlig bliver, er der altså et par regeringer, der skal til at skynde sig at

foretage en ny aktion. Jeg tror, den danske anerkendelsespolitik er nok så holdbar.

Ib Nørlund (DKP):

Jeg har ikke alene henvist til de oplysninger, regeringen kunne få, men også til, at en anerkendelse, en øget international anerkendelse, netop nu af PRG vil styrke bestræbelserne på at komme frem ad en forhandlingsløsningsvej.

Hvad Sverige angår: jeg er enig i, at det ikke skal bestemte vores handling, men det kan alligevel give anledning til overvejelse at høre diskussionen dér, men det, som de svenske socialdemokrater også gjorde i går, var at gå ind for anerkendelsen af PRG.

Det, som jeg sluttelig godt vil spørge udenrigsministeren om, er, om han på nogen måde har foretaget eller agter at foretage skridt i forhold til USA for at fraråde en genoptagelse af krigspolitikken i den nuværende situation. Det er i høj grad deri, alternativet ligger til at få den forhandlingsløsning, som en anerkendelse kunne bidrage til.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg har ikke lagt skjul på, og det vil jeg komme nærmere ind på i Vietnamdebatten, at vi fraråde alt, der kan bidrage til, at den militære aktivitet i Vietnam fortsætter, og vi fremhæver samtidig, hvor vi kan, nødvendigheden af en politisk løsning. Hvad jeg har sagt til hr. Ib Nørlund er, at det, at vi ikke har den formelle kontakt med PRG — men vi har altså kontakt ude omkring — gør ikke, at vi ikke får de oplysninger, vi gerne skulle have, så det argument duer ikke.

Denne regering er i en særlig situation. Det er vel derfor, Hanoi ikke har forbindelse med den, det er vel derfor, den betegner sig selv som en foreløbig regering. Jeg mener, det er vigtigt, at man nu får opfyldt Parisaftalernes artikel 12 om forsoningsrådet, som hr. Ib Nørlund var inde på, og får skabt den politiske løsning, som må skabes samtidig med den militære løsning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Glensgård* (FP) til indenrigsministeren:

„Finder ministeren det betimeligt, at en kommune for at løse et lokalt arbejdsløshedsproblem erhverver en industriejendom,

[Glensgård.]

når en eventuel genopstart af produktionen kun vil medvirke til, at beskæftigelsen forværes i en anden egn af landet?"

(Spm. nr. 81).

Skriftlig begrundelse.

De seneste oplysninger i dagspressen om Horsens kommunes køb af industribygningerne fra den nedlagte radio- og tv-fabrik, Rank Arena, går ud på, at ministeren har givet grønt lys desangående. Spørgeren forventer ikke, at ministeren ændrer standpunkt, men at høre ministerens bevæggrunde for denne disposition.

Ved købet af Rank Arenas bygninger overskrider kommunen investeringsrammen, og dette vil sandsynligvis medføre, at den kommunale skatteprocent yderligere får en stigning i en tid, hvor den største del af befolkningen ønsker det modsatte.

Indenrigsministeren (*Egon Jensen*):

Som det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, er dette motiveret i Horsens kommunes køb af Rank Arenas industriejendom med henblik på videreudlejning til virksomheder og i første række til det nyetablerede 3 F A/S, der har til hensigt at videreføre fjernsynsproduktionen i Horsens.

Det er formentlig spørgeren bekendt, at jeg under et samråd med folketingets kommunaludvalg har haft lejlighed til at redegøre for reglerne om kommunernes adgang til at købe erhvervsjendomme i almindelighed og for den konkrete sag, og jeg vil derfor nu i anledning af spørgsmålet gentage mine synspunkter i forkortet form.

Bl. a. med støtte i lovgivningen, herunder egnsudviklingsloven, er det helt bestemt antaget, at kommuner ikke kan støtte private erhvervsvirksomheder, medmindre der foreligger lovhjemmel derfor, eller der kan påvises en ganske særlig kommunal interesse i en virksomheds videreførelse, fordi lukning af en bestemt virksomhed ville være velfærdstruende for kommunen.

Det er imidlertid i hvert fald inden for visse rammer en skønssag at vurdere, hvor følelig en virksomheds eventuelle lukning skal være for en kommune, for at det berettiger til, at kommunen træder hjælpende til. Lad mig i den forbindelse sige, at ledigheden i Horsens har ligget 50 pct. over

landsgennemsnittet, og at Horsens kommune i almindelighed har ligget med en højere beskæftigelse end gennemsnittet.

I den foreliggende sag har tilsynsrådet for Vejle amt imidlertid vurderet, at de beskæftigelsesmæssige følger vil have en sådan karakter, at kommunen vil være berettiget til at erhverve den omhandlede ejendom, og jeg finder som minister ikke grundlag for at tilsidesætte det skøn, som den lokale folkevalgte tilsynsmyndighed har udøvet i denne sag, hvad jeg også redegjorde for i folketingets kommunaludvalg.

For så vidt angår køkets relation til kommunens investeringsramme, kan jeg oplyse, at jeg har meddelt kommunen, at det omhandlede køb falder uden for investeringsrammen.

Den af spørgeren nævnte frygt for, at købet vil resultere i en forøgelse af den kommunale skatteprocent, har imidlertid ingen sammenhæng med investeringsrammerne. Jeg kan i den forbindelse nævne, at det over for tilsynsrådet for Vejle amt ved sagens behandling var oplyst, at Horsens kommunes udlejning af ejendommen vil ske til en leje, der giver kommunen en rimelig forrentning af den investerede kapital.

Glensgård (FP):

Som jeg også skrev i min begrundelse for spørgsmålet, forventede jeg ikke, at indenrigsministeren ændrede standpunkt.

Årsagen til, at jeg har rejst spørgsmålet, er netop, som indenrigsministeren afsluttede med, at der i papirerne til byrådsmedlemmerne i Horsens står skrevet, at udlejningen til 3 F A/S vil ske til en rimelig forrentning. Og så er spørgsmålet; hvad er rimeligt? Ja, det kan et socialdemokratisk flertal i Horsens byråd og ligeledes, hvis det skulle komme så langt, også et socialdemokratisk flertal i tilsynsrådet vurdere.

Horsens kommune erhverver en ejendom på 10.000 m², hvoraf man kun skal bruge de ca. 3.000 m² til folkeaktieselskabet 3F. Der foreligger altså i dag den reelle begrundelse for Horsens kommunes flertal i byrådet, den socialdemokratiske gruppe, at man ønsker at hjælpe et nyt firma til start, et nyt firma, som bygger på økonomiske demokratiprincipper, og det gør man hen over hovedet på en meget stor opposition.

Jeg vil godt slutte med atter at spørge

[Glensgård.]

ministeren, for det var egentlig ikke noget svar, ministeren gav mig, om han finder det rimeligt eller betimeligt, om man vil, at et socialdemokratisk flertal i Horsens kommune gennemtrumfer et køb af en industriejendom udelukkende for at forsøge på at bevise, at et firma drevet efter økonomiske demokratiprincipper kan føres ud i livet.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg tror, hr. Glensgård er klar over sagens realitet. Det behøver jeg ikke at gå ind på.

Når det drejer sig om de 3.000 m², er der selvfølgelig tale om, at der er 7.000 m² tilbage. Der er altså ikke fra Horsens kommune tale om støtte til en enkelt virksomhed, og jeg tror heller ikke, at der i byrådet er taget stilling til, om man her skulle drive en virksomhed på en speciel måde.

Hr. Glensgård siger, at det socialdemokratiske byrådsflertal har gennemtrumfet dette, men det er ikke over for mig oplyst, at der er byrådsmedlemmer, som har stemt imod en sådan beslutning; nogle har imidlertid undladt at stemme. Der er altså tale om en flertalsbeslutning, som andre ikke har villet markere at de stemte imod.

Glensgård (FP):

Jeg er meget glad for, at indenrigsministeren lige gjorde opmærksom på det med de 7.000 m², der var tilbage. Der ligger nemlig masser af industriejendomme i Horsens til udlejning, og derfor vil de 7.000 m² skabe store problemer for Horsens kommune. De kan nok ikke få dem lejet ud.

Jeg skal lige sige dertil, at en stor del af de 7.000 m², der er tilbage, er to store kontorlandskaber, og det er nok højst sandsynligt, at Horsens kommune, da de ikke kan leje dem ud til en rimelig leje, selv overtager dem. Men det er, hvad det er.

Så nævnte indenrigsministeren, at der var en stor del af gruppen i Horsens byråd, der havde undladt at stemme. Det er helt korrekt, det har ministeren ret i, men baggrunden for, at disse mennesker undlod at stemme, var, at man ikke kunne få de økonomiske aspekter omkring det stykke papir, man skulle tage stilling til, belyst, hvorfor man forventede, at sagen kom tilbage til byrådet. Nu er der forlydender om, at man ikke vil have sagen tilbage til byrådet, og

at det bare skal være en borgmesterbeslutning.

Da jeg nu skal slutte med et spørgsmål, vil jeg gerne spørge ministeren, om han har fået oplysninger, der går ud på, hvad Horsens kommune vil gøre ved de resterende 7.000 m².

Hagen Hagensen (KF):

På baggrund af det svar, som indenrigsministeren har haft lejlighed til at give kommunaludvalget på et af mig stillet spørgsmål vedrørende denne sag, og det, som ministeren her har gentaget i dag, at han ikke finder grundlag for at tilsidesætte den beslutning, som de folkevalgte lokale myndigheder, herunder tilsynsrådet, har truffet i denne sag — det har jeg taget til efterretning — vil jeg gerne bede ministeren bekræfte og gøre det i spørgsmålsform: vil det være således, at ministeren mener, at det er en undtagelse, at man har undladt at gribe ind her i en sag som denne, hvor der, hvis det danner skole, kan komme til at stå ganske mange ting på spil for de enkelte kommuner? Jeg vil gerne stille dette spørgsmål til indenrigsministeren.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Til hr. Hagen Hagensen vil jeg gerne sige, at denne sag danner ikke skole. Det har jeg vist meget tydeligt udtrykt.

Jeg vil gerne sige både til hr. Hagen Hagensen og til hr. Glensgård, at en minister kan ikke være upåvirket af den meget store ledighed, vi har netop nu, og det er ekstraordinære forhold, der har gjort, at Horsens kommune, efter at tilsynsrådet har foretaget en meget nøje granskning og vurdering, har fået tilladelsen.

Til det af hr. Glensgård til mig stillede spørgsmål må jeg bare svare ganske kort: nej.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Brøndsted (V) til indenrigsministeren:

„Vil ministeren stille kommunerne frit med hensyn til oprettelse af kommunale skoletandklinikker, når en dækkende og tilfredsstillende ordning er etableret på en anden og mindre bekostelig måde?“

(Spm. nr. 87).

[Brøndsted.]

Skriftlig begrundelse.

Mange små og mellemstore kommuner har hidtil kørt på dispensation i henhold til § 2 i lov nr. 217 af 19. maj 1971 om børnetandpleje.

I stedet for etablering af kommunale tandklinikker har kommunerne på en for alle parter tilfredsstillende måde løst børnetandplejen for børn og unge op til 18 år i samarbejde med praktiserende tandlæger. Beregningerne viser, at det er en langt billigere måde at løse problemet på for mange kommuner, ikke alene på grund af sparede investeringer, men også på det årlige driftsbudget.

Af frygt for, at det ikke vil være muligt også fremover at få dispensation, føler mange kommuner sig presset til at etablere kommunale tandklinikker, selv om de anser det for en overflødig investering, der ikke sikrer en bedre løsning af de tandhygiejniske og behandlingsmæssige forhold.

Mange hjem lægger også vægt på, at børnene kan konsultere familiens tandlæge uden derved at være ringere økonomisk støttet. Det vil være af stor betydning for mange kommuners økonomiske planlægning, om indenrigsministeren klart vil tillægge, at de kommuner, der kan klare opgaven uden store investeringer, også fremover er frit stillet med hensyn til måden at løse børnetandplejen på, når bare det bliver gjort forsvareligt.

Brøndsted (V):

Mit spørgsmål går på fremtiden og også en fremtid, der rækker ud over 1977-78. Det er jo sådan, at der er mange kommuner, der er i forbindelse med deres tandplejeordning har fået dispensation i forhold til det, loven påbyder, og de har altså fået dispensation også i henhold til gældende lov.

Men en dispensation bevirker jo, at man skal have nogle aftaler, og disse aftaler er truffet, men de kan ikke træffes for et enkelt år. Det kan være med tandlæger, og det kan være om samarbejde med andre kommuner. Man har fået gode og økonomiske ordninger, ordninger, der er billigere, end hvis man selv skulle lave klinikker ved skolerne, det er gode resultater, der er nået, og der er en vældig forældretilfredshed. Derfor er det meget vigtigt, at disse kommuner får at vide,

om de har sikkerhed for, at det ikke er en kortsigtet dispensation, de arbejder under, men at de må gøre, som de vil, at de står frit, når blot spørgsmålet bliver løst tilfredsstillende og økonomisk godt for alle parter.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Hverken hr. Brøndsted eller jeg som minister kan tillade os at sætte os ud over lovens rammer. De lovbestemmelser, der gælder, skal vi jo følge, men her har jeg altså haft en mulighed for at dispensere.

Lad mig i øvrigt sige, at i børnetandplejeloven fra 1971 er det bestemt, at loven skal optages til revision i 1977-78. Baggrunden for denne revisionsbestemmelse var ønsket om at se resultaterne af den obligatoriske tandpleje i offentlig regie for de undervisningspligtige børn, inden man, som det dengang var på tale, også indførte en obligatorisk offentlig småbørnstandpleje.

Jeg er imidlertid ikke i tvivl om, at man fortsat skal sætte på, at børnetandplejen skal udøves i offentlig regie, at man altså ikke skal løse denne opgave ved hjælp af praktiserende tandlæger. I februar 1973 henstillede indenrigsministeriet som et resultat af overvejelserne vedrørende de centralt fastsatte standarder og normer til landets amtsråd at meddele kommunerne dispensation fra pligten til at indrette skoletandklinikker i de ønskede tidsrum, dog længst til udgangen af 1977, dvs. indtil lovrevisionen skal finde sted. Dette indebærer, at man ikke indtil da låser sig fast på en bestemt løsning af dette problem, altså offentlig børnetandpleje eller tandlæger.

En stillingtagen til spørgsmålet om, hvorvidt børnetandpleje skal ske i offentlig eller privat regie, må imidlertid afhænge ikke alene af udgifterne til tandpleje pr. barn i de to former for tandpleje, men også af effekten af denne tandpleje, og spørgsmålet må derfor underkastes en nærmere undersøgelse.

Jeg skal i den forbindelse oplyse, at jeg er bekendt med, at en af sundhedsstyrelsen nedsat embedsmandsgruppe vedrørende befolkningens tandpleje i øjeblikket beskæftiger sig med disse spørgsmål. Embedsmandsgruppens rapport forventes at foreligge i begyndelsen af 1976, og det vil sige, at der vil være tid nok til at tage stilling hertil inden lovrevisionen i 1977-78.

Må jeg i øvrigt bemærke, at jeg ikke på

[Indenrigsministeren.]

forhånd er ganske overbevist om rigtigheden af den fremførte påstand om, at det vil være billigere for kommunerne at yde børnetandpleje gennem anvendelsen af private tandlæger. I de sidste par numre af Tandlægebladet har spørgsmålet været indgående drøftet, og mellem tandlægerne er der ikke ganske enighed herom.

Endelig vil jeg i den forbindelse gøre opmærksom på et ganske særligt problem. Af landets 275 kommuner har i dag 125 kommuner endnu ikke indrettet offentlige børnetandplejeklinikker. Disse kommuner omfatter dog kun 25 pct. af landets børnebefolkning. I 16 af disse kommuner er der imidlertid overhovedet ikke nogen praktiserende tandlæger og i 51 kommuner kun én tandlæge. Det er altså vanskeligt at forestille sig, hvordan tandplejen skal blive klaret i disse kommuner, hvis man fritages for pligten til at oprette offentlige klinikker. Det er bl.a. et spørgsmål om at komme til og fra tandlæge, det er et spørgsmål om befordringsgodtgørelse osv.

De tal, som hr. Brøndsted kommer med, kan jeg ikke uden videre godtage, men hvis hr. Brøndsted har tal, der klart kan dokumenteres, vil jeg gerne have mulighed for også at se dem, og så skal vi meget gerne sammenligne med de oplysninger, vi har. Men lad os nu foreløbig afvente resultatet af embedsmandsgruppens arbejde, inden vi tager stilling.

Brøndsted (V):

Ministeren får selvfølgelig tak for sit svar, selv om jeg mener, der er 125 kommuner, der stadig væk føler sig usikre.

Jeg synes ikke, at argumentet om, at der ingen tandlæger er i kommunen, er tilfredsstillende. Selv boende i en kommune uden tandlæge ved jeg, at vi har en glimrende tandlægeplejeordning for børnene, og der er i hvert fald ikke deri nogen argumentation for ikke at have denne ordning.

Ministeren har set skrivelsen, som er sendt fra Broby kommune, og det er et af eksemplerne på en virkelig velfungerende tandpleje uden offentlig investering i tandklinik. Derfor mener jeg, det er væsentligt, at vi får denne undersøgelse, og den vil jeg selvfølgelig afvente. Selv om vi synes, det er forkert, at der skal være tvungne offent-

lige tandklinikker i alle kommuner, må vi tage det med som et materiale, og det er jeg villig til. Men jeg ville meget gerne, hvis jeg kunne lokke ud af ministeren, at de kommuner, der nu etablerer ordninger, kan regne med, at han vil gå ind for også i en kommende lov, som han måske kan få indflydelse på, at disse kommuner i hvert fald står frit med hensyn til at køre de aftaler videre, de har på åremål af større eller mindre længde.

Erlendsson (FP):

I den forrige regerings tid var der et personsammenfald for socialministeriet og for indenrigsministeriet, idet det var den samme minister. Jeg husker derfor ikke, om det var i kommunaludvalget eller i socialudvalget, vi havde sagen oppe om autorisation af tandplejere. Men i den betænkning, der kom fra udvalget over dette lovforslag, blev det nævnt, at udvalget var opmærksom på de forhold, der herskede omkring skoletandplejen, og at man ville tage spørgsmålet op, netop fordi det i dette udvalg var påvist, at der var store fordele ved en børnetandpleje på privat basis i modsætning til en børnetandpleje på kommunale tandklinikker, ikke blot fordi det var en meget billigere ordning, men også fordi det var en meget bedre ordning.

Jeg har også læst den skrivelse fra Broby kommune, som viser, at det forholder sig sådan, som jeg har sagt her, og der er adskillige lignende eksempler derpå. Jeg vil derfor bede indenrigsministeren om, hvis det nu skal behandles i kommunaludvalget, at tage kontakt med socialudvalget om disse spørgsmål, hvor vi i forvejen har behandlet dem. Jeg vil spørge, om ministeren vil kunne tænke sig dette.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg forstod på hr. Erlendsson, at der ikke lå noget spørgsmål til mig, men derimod en konstatering og en henstilling, og det skal jeg selvfølgelig tage til mig. Så vidt jeg erindrer, er det socialudvalget, der behandler spørgsmålet om tandplejere, og det drejede sig vist om — nu kan jeg ikke huske det bestemt — at en sådan mellemuddannelse skulle autoriseres.

Jeg kan ikke være enig med hr. Erlendsson, der uden videre fastslår, at det er bedre

[Indenrigsministeren.]

med privat tandpleje. Det har vi ingen beviser for.

Må jeg sige til hr. Brøndsted, at jeg kan ikke på forhånd afgive et løfte om, at disse kommuner kan få dispensation så og så langt frem, men da vi så betids får en betænkning, har vi mulighed for at diskutere problemerne, således at der ikke skulle være tale om en usikkerhed, som hr. Brøndsted mener skulle være til stede.

Jeg har også set Broby kommunes oplysninger. De er ikke typiske for kommunerne i almindelighed, og vi har også oplysninger om, at i nogle tilfælde, hvor der er tale om privat tandpleje, er der konstateret fire gange så mange huller i børnenes tænder. Men jeg vil gerne være med til at diskutere disse problemer nærmere.

Gerda Møller (KF):

Jeg vil blot stille indenrigsministeren det spørgsmål: hvis man forestillede sig, at man gik over til udelukkende privat tandpleje, ville der så ikke være nogle områder, som de private ikke kunne tage med ind i deres behandling? Jeg tænker på hele det profylaktiske arbejde, jeg tænker på tandreguleringsarbejdet. Og vil der ikke være det problem, det ser vi jo fra nogle områder, at hvis mødrene selv skal bringe børnene til disse undersøgelser, så kommer alle børnene ikke.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg må give fru Gerda Møller fuldkommen ret. Hele det forebyggende arbejde kan ikke klares af de praktiserende tandlæger. Det er det, der foregår ude omkring på skolerne, det er det, der foregår hos tandlægerne, i tandlægebusserne, det er det, der foregår i undervisningstimer osv. Det er simpelt hen et område, som private tandlæger ikke kan beskæftige sig med.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Inger Stilling Pedersen (KrF)* til ministeren for skatter og afgifter:

„Vil ministeren medvirke til, at missionærer, der arbejder i et udviklingsland, fritages for at betale skat i Danmark?“

(Spm. nr. 69).

Skriftlig begrundelse.

Dansk Ethiopter Mission har endnu ikke fået løst spørgsmålet om missionærers skattebetaling. Det betyder, at missionselskabet må betale indkomstskat herhjemme. Da der er hårdt brug for pengene i Ethiopien, imødeses en løsning snarest.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Baggrunden for mit spørgsmål er den situation, Ethiopter Missionen er kommet i, at de i dette år må betale 45.000 kr. i skat herhjemme. Disse penge er der selvfølgelig meget hårdt brug for i Ethiopien, og det anerkender man derude på den måde, at selv om der betales skat i Ethiopien, har man fritaget missionærerne på grund af deres store humanitære indsats. Derfor synes vi, det er lidt mærkeligt, at vi så herhjemme forlanger, at der skal betales indkomstskat. Det betyder jo, at der bliver de penge færre at sende til Ethiopien til arbejdet derude.

At man så herhjemme også har det, at man kan få fradrag for det beløb, man giver, og at man herhjemme er indstillet på at yde en u-landsbistand, gør jo, at man synes, det er helt urimeligt, og jeg vil gerne spørge ministeren, om der er mulighed for at ændre dette.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg vil gerne begynde med at fastslå, at der må tilvejebringes lovhjælp, hvis det ønske, der ligger bag fru Inger Stilling Pedersens spørgsmål, skal imødekommes. Det er altså ikke noget, ministeriet kan ordne administrativt.

Skattelovgivningens regler om, hvornår skattepligten ophører for personer, der rejser ud af landet, gælder også for missionærer. Hvis den, der rejser til udlandet, bevarer bopæl i Danmark, bliver han ved med at være fuldt skattepligtig her i landet. Hvis indtægt, hvoraf han beskattes i Danmark, tillige beskattes i et andet land, hvor indtægten er indtjent, tages der dog hensyn hertil. I mange tilfælde klares det problem ved, at Danmark og det andet land har indgået en overenskomst om at undgå dobbeltbeskatning.

Selv om indtægten er indtjent i et land, som Danmark ikke har dobbeltbeskatningsaftale med, tages der dog hensyn til den

[Ministeren for skatter og afgifter.]

skat, der måtte være betalt i det andet land. Efter nærmere regler i ligningslovens § 33 trækkes den udenlandske skat fra den skat, der skal betales her i landet af den pågældende indkomst.

Selv om den, der rejser til udlandet, opgiver en bopæl, han hidtil har haft i Danmark, forekommer det, at hans fulde skattepligt her i landet vedbliver at bestå i indtil 4 år. Den fulde skattepligt omfatter nemlig også personer, der inden for de sidste 4 år har haft bopæl her i landet, medmindre de godtgør at være undergivet indkomstbeskatning til fremmed stat efter regler for derboende personer.

Det er mit indtryk, at mange af de missionærer, der rejser til Ethiopien, bliver fastholdt ved fuld skattepligt i Danmark efter de regler, jeg her har omtalt. Så vidt jeg er orienteret, og det er bekræftet af fru Inger Stilling Pedersens oplysninger her, er de ikke udsat for dobbeltbeskatning, idet de ikke betaler indkomstskat i Ethiopien.

Det spørgsmål, fru Inger Stilling Pedersen rejser, er altså, om de trods deres tilknytning til Danmark bør fritages for indkomstskat her i landet, også selv om de ikke betaler indkomstskat i Ethiopien.

Jeg er naturligvis klar over, at det ønske, der her er fremsat, kan have sammenhæng med, at der med hjemmel i en tekstanmærkning til finansloven er indført skattefritagelse for personer, der deltager i teknisk bistandsarbejde i udviklingslandene. Personer, der deltager i humanitært hjælpearbejde, falder uden for denne ordning. Det gælder, hvad enten den humanitære indsats er forbundet med en religiøs missionerende virksomhed eller ej. Man kan derfor ikke sige, at missionselskabernes medarbejdere i denne henseende er stillet ringere end andre borgere, der rejser ud af landet for at yde humanitær hjælp.

Jeg ser mig ikke i stand til at tage stilling til, om det ville være rimeligt og forsvarligt at anmode folketinget om lovhjemmel til, at også denne gruppe får en skattemæssig særstilling. Før vi tager endelig stilling hertil, må vi vurdere konsekvenserne i deres sammenhæng, og jeg vil i denne forbindelse godt pege på, at det også var kirkeudvalgets opfattelse i sidste samling, hvortil man oversendte en henvendelse fra de folkekirkelige

organisationers fællesudvalg. Jeg mener, vi bør se de samlede konsekvenser, før vi tager endelig stilling til det rejste spørgsmål.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg takker for svaret, men det løser bare ikke problemerne. Spørgsmålet er så, om ministeren vil være villig til at fremsætte forslag om en lovændring, som sætter os i stand til at hjælpe derude. Det må være muligt at få ændret det, sådan at de beløb, der samles sammen for at hjælpe udviklingslandene, også kan komme udviklingslandene til gode og ikke skal tilbage til staten igen.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Vedrørende det konkrete spørgsmål, om jeg er villig til at fremsætte et lovforslag, hvorefter disse grupper kan undtages, må jeg henvise til min besvarelse i første omgang, at det er nødvendigt, at vi tager en samlet vurdering af de konsekvenser, det kan få.

Det er jo heldigvis sådan, at den humanitære hjælp, der på mange forskellige måder ydes fra dansk side, er temmelig omfattende. Derfor er det min umiddelbare fornemmelse, at en fritagelse, også skattemæssigt, for al humanitær hjælp, kan få temmelig vidtrækkende konsekvenser, og det er altså disse konsekvenser, jeg mener vi nødvendigvis må have oversigt over, før jeg tager stilling til det stillede spørgsmål.

Jeg vil godt til sidst, i denne omgang i hvert fald, sige, at henvisningen til, at der er skattefritagelse for de gaver, der ydes i medfør af ligningslovens § 8, tror jeg det er, synes jeg ikke rigtig kan bruges i argumentationen, for vi kan jo ikke fritage alle de organisationer eller deres medarbejdere for at være skattepligtige af de beløb, der indsamles. Det gælder såvel Røde Kors, som det gælder en lang række andre organisationer.

Derfor synes jeg ikke rigtig, man kan bruge denne argumentation, men vi må have en samlet vurdering af konsekvenserne, før jeg vil tage stilling til, om der kan fremsættes lovforslag.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Det er da rigtigt, at man selvfølgelig ikke kan sige, at fordi man kan få fritagelse, så

[Inger Stilling Pedersen.]

skal man også være fri for at betale skat. Men en af grundene er jo, vil jeg bare sige, at man også anerkender indsatsen derude. Det er bare så urimeligt, når vi herhjemme snakker om al den u-landsbistand, vi skal yde, at på den ene side er vi parate, men på den anden side er vi ikke parate til at lade pengene komme til gode, fordi vi absolut vil fastholde, at pengene skal betales i skat.

Det, jeg efterlyste, er en vilje til, at vi — om det så skal undersøges grundigt, det er i orden — hurtigst muligt kan komme i gang med at se, om der ikke kan findes en løsning. Jeg vil gerne spørge ministeren om, hvorvidt han vil medvirke til, at vi hurtigst muligt kan finde en løsning på dette problem.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg vil gerne medvirke til, at vi får belyst konsekvenserne af at gennemføre ændringer af den karakter, der her er rejst spørgsmål om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Kurt Hansen (VS)* til ministeren for skatter og afgifter:

„Vil ministeren drage omsorg for, at arbejdsløse, der kan påregne at gå arbejdsløse i lang tid, og som har et stort ligningsmæssigt fradrag, får mulighed for at få udstedt frikort, der lyder på et beløb, der svarer til det ligningsmæssige fradrag samt personfradraget?“

(Spm. nr. 71).

Skriftlig begrundelse.

Dette vil især komme til at omhandle de arbejdsløse, der sidder i eget hus. Disse arbejdsløse kan i starten af arbejdsløshedsperioden have svært ved at klare terminerne, i særdeleshed når de falder hver 3. måned.

Kurt Hansen (VS):

Når jeg har stillet et sådant spørgsmål til ministeren, så er det på baggrund af en henvendelse, jeg har fået fra en arbejdsløs bygningshåndværker, som er kommet ud i nogle ret alvorlige problemer, fordi han simpelt hen ikke har mulighed for at betale de terminsydelser, der forfalder.

Jeg er godt klar over, at det at give et

frikort måske ikke er den allerbedste løsning, det er måske noget af det, jeg selv vil betegne som et lapperi, men samtidig et nødvendigt lapperi i en given situation. Derfor vil jeg spørge ministeren: vil ministeren drage omsorg for, at arbejdsløse, der kan påregne at gå arbejdsløse i lang tid, og som har et stort ligningsmæssigt fradrag, får mulighed for at få udstedt frikort, der lyder på et beløb, der svarer til det ligningsmæssige fradrag samt personfradraget?

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Siden kildeskattens indførelse i 1970 har arbejdsløshedskasserne haft tilladelse til at indeholde kildeskat i arbejdsløshedsunderstøttelsen med faste procentsatser i stedet for at beregne skatten på grundlag af skattekortene. Baggrunden for denne særordning er udelukkende arbejdsløshedskassernes store praktiske vanskeligheder ved at skulle administrere et system med individuelt skatte-træk på grundlag af det normale skattekort. Disse praktiske problemer er jo desværre ikke blevet mindre med de meget store arbejdsløshedstal, vi har oplevet.

Når der således trækkes kildeskat efter faste procentsatser, kan det ikke undgås, at en del skatteydere vil få indeholdt enten for meget eller for lidt kildeskat i understøttelsen. Blandt de arbejdsløse, der får indeholdt for meget i kildeskat, er de skatteydere, som hr. Kurt Hansen nævner, nemlig parcelhusejere med store ligningsmæssige fradrag.

Der er flere mulige løsninger på problemet. Den løsning, jeg helst ser gennemført, er, at arbejdsløshedskasserne kan overkomme administrationen med at indeholde kildeskat i understøttelsen efter normalt skattekort. Der har for nylig været afholdt et møde i skattedepartementet med arbejdsløshedskasserne, og det viste, at det ikke ville være administrativt muligt for arbejdsløshedskasserne inden for den nærmeste fremtid at overgå til indeholdelse efter normalt skattekort.

Den løsning, hr. Kurt Hansen foreslår på problemet, nemlig udstedelse af et frikort til langvarigt arbejdsløse, lydende på personfradraget plus det ligningsmæssige fradrag, finder jeg ikke umiddelbart velegnet. En sådan ordning ville indebære, at hele skatte-trækket blev koncentreret i slutningen af

[Ministeren for skatter og afgifter.]

året, når frikortet var opbrugt. Jeg vil gerne sige, at i vore overvejelser indgår derimod at udstede tidsbegrænsede frikort, når det kan ses, at skattetrækket efter de faste procentsatser bliver for stort. Når frikortperioden er udløbet, trækkes der igen efter de faste satser, og derefter kan der senere igen blive tale om et tidsbegrænset frikort. På denne måde bliver skattestvarelsen mere jævnt fordelt efter indkomstforholdene og efter, om den pågældende igen kommer i arbejde.

Jeg vil gerne understrege, at det ikke er nogen administrativt set ideel løsning, men den indgår i de videre drøftelser, som jeg skal have med Arbejdsløsheds-kassernes Samvirke, drøftelser, som, hvis vi skal bruge fremgangsmåden med det tidsbegrænsede frikort, også må inddrage kommunerne, idet administrationen i så fald må placeres her.

Kurt Hansen (VS):

Jeg siger tak til ministeren for svaret. Hvorfor jeg ikke i mit spørgsmål nævner problemstillingen om det individuelle skattetræk, er også ud fra betragtningen om, at det ville være en meget stor administrativ byrde at lægge på arbejdsløsheds-kasserne.

I denne situation stod der en bygnings-snedker, som var arbejdsløs, og som henvendte sig til Hvidovre kommunes skattekontor, idet han den 1. marts skulle erlægge et beløb på 7.600 kr. i termin. Han var altså blevet arbejdsløs, og hver uge blev der fra hans arbejdsløshedsunderstøttelse trukket 279 kr. Det var simpelt hen umuligt for denne mand at skrabbe de penge sammen. Man kunne ikke hjælpe ham ved at give ham et frikort i starten, blev der sagt fra Hvidovre kommunes side. Men når han havde betalt 6.200 kr. i skat, altså gået 22 uger, så kunne han få sit frikort.

Ville det ikke være rimeligt, at de mennesker, der står i den helt konkrete situation at skulle betale så mange penge inden for så snævert et tidsrum, havde mulighed for selv at kunne vælge, om skattetrækket skulle placeres i starten eller i slutningen af året?

Jeg vil godt lige til sidst nævne, at den samme bygnings-snedker er medlem af en fagforening, som har en arbejdsløshed på 25 pct., og dermed ikke kan påregne at komme i arbejde inden for de første måneder i hvert fald.

Jeg ville mene, at det kunne ordnes temmelig let, hvis man selv havde mulighed for at bestemme, hvor skattetrækket skulle ligge, i starten af året eller i slutningen af året. Dermed havde den arbejdsløse selv en mulighed for at disponere.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg er ikke sikker på, at man med rimelighed kan gennemføre en ordning af den karakter, som hr. Kurt Hansen lægger op til her, således at det, sådan forstår jeg det, bliver det frie valg hos den enkelte, om han vil opbruge hele sit fradrag, hele sit og måske sin hustrus personfradrag i den første del af indkomståret. Jeg tror, vi er nødt til at tilrettelægge en ordning, der ligesom har en rimeligere afvejning mellem indkomsten i årets løb og den skattebetaling, der skal finde sted. Men jeg erkender det problem, som hr. Kurt Hansen her rejser, og jeg vil bestræbe mig på, at vi hurtigt kan finde en løsning på det reelle problem, der ligger bag det, en løsning, som kan tilgodese en bedre balance mellem den løbende skattebetaling og den faktiske skattebetaling, som den pågældende skal erlægge.

Som nævnt har jeg haft det principielle ønske, hvilket jeg forstår hr. Kurt Hansen erkender ikke kan opfyldes i øjeblikket, nemlig træk efter skattekortene. Jeg er indstillet på, at vi skal finde en løsning på det reelle problem, hr. Kurt Hansen har rejst.

Kurt Hansen (VS):

Lige netop denne problemstilling her med, at folk, der står i en situation med akut pengemangel, skal betale deres terminer og ikke har mulighed for at skaffe pengene og ikke har mulighed for at gå på socialkontoret. I det øjeblik man har parcelhus, er man jo indehaver af en formue, og så har man ikke mulighed for at få noget ad den vej. Det fik den bygnings-snedker, som jeg omtaler her, at vide. Da han kom på socialkontoret i første omgang, fik han at vide, at han kunne gå i banken og se, om han kunne få lov at låne nogle penge dér til en meget høj rente, som han så skulle sidde og slås med bagefter. Der skete det, at den arbejdsløse bygnings-snedker fik lov at låne 2.000 kr. på socialkontoret, som skulle betales tilbage inden den 10. august, godt nok rentefrit.

[Kurt Hansen.]

Det må være sådan, at man har en lille smule mulighed for selv at kunne disponere og lægge det skattetræk, hvor man finder det er rimeligt, i starten eller i slutningen. Hvis man giver den valgmulighed at lægge det i starten, så kan man undgå, at folk tvinges ud og tage banklån til de meget, meget høje renter, som uvægerlig giver langt mere vidtgående konsekvenser på lidt længere sigt, når man måske har fået arbejde, eller medens man er arbejdsløs og samtidig skal gå og betale af.

Jeg vil altså mene, at man må se lidt mere seriøst på disse ting, så man måske kunne få det løst ad den vej, men som sagt lægger jeg mig ikke fast på, at det er den eneste måde, man kan løse de problemer på. Blot mener jeg, det er rimeligt, at folk har en mulighed for tilnærmelsesvis at betale de udgifter, der er forbundet med deres boligmæssige situation.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

Jeg skal kun her bekræfte, at det sigte, der ligger bag ved de forhandlinger, vi har haft løbende i nogen tid med Arbejdsløshedskassernes Samvirke, jo er at finde en ordening, der sikrer, at man ikke kommer ud i vanskeligheder i kraft af, at man har indbetalt urimeligt store beløb i form af for stor skattebetaling. Det er samme sigte, vi har i disse forhandlinger, og jeg håber meget, at vi hurtigt når frem til også en acceptabel løsning på det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Dohrmann* (FP) til ministeren for offentlige arbejder:

„Hvilke øjeblikkelige foranstaltninger påtænker ministeren at træffe for at afhjælpe den katastrofale situation, sønderjyske telefonabonnenter befinder sig i?“

(Spm. nr. 70).

Skriftlig begrundelse.

Som bekendt er telefonsituationen i Sønderjylland så graverende, at landsdelens erhvervsliv mister både kunder og betydelige beløb, fordi man ikke kan ringe ud fra området, og fordi samtaler fra udlandet ikke kan komme ind.

Som understregning af, hvor alvorlig situationen er, bør også nævnes, at det efterhånden er blevet nødvendigt at rejse over grænsen til Tyskland for at foretage telefonopkald. En anden nødforanstaltning er at anskaffe sig en bilradio, men det kan da ikke være rigtigt, at sønderjyderne i året 1975 skal overveje at vende tilbage til brevdue-tidsalderen, fordi post- og telegrafvæsenet ikke har lavet nogle holdbare prognoser.

Dohrmann (FP):

Som det burde være ministeren bekendt, er telefonnettet i Sønderjylland så hårdt belastet, at forholdene nærmest må betegnes som kaotiske. Som et enkelt eksempel skal jeg nævne, at folk, som bor i grænseområdet, i vid udstrækning bruger den fremgangsmåde, at man starter bilen og kører over grænsen til Tyskland for at telefonere.

I betragtning af de mange sønderjyske virksomheder, som er baseret på handel og eksport, må jeg bede om forståelse for, hvad det betyder for disse virksomheder, at de ingen muligheder har for hurtig kontakt med deres forretningsforbindelser. Det er ikke bare det, at man ikke kan ringe ud fra området; indenlandske og udenlandske forbindelser kan heller ikke ringe ind i området.

Vi kender alle sammen de store problemer, vort erhvervsliv i forvejen har at slås med. Det er derfor ganske urimeligt, at post- og telegrafvæsenet på den måde medvirker til at ødelægge nogle af disse firmaer. Jeg håber, ministeren fuldt ud er klar over, at når staten på en eller anden måde har tilranet sig et monopol, så har den samme stat også et ansvar over for forbrugerne.

Jeg håber, at ministeren her og nu kan give et svar på, hvorledes man hurtigst muligt — og ikke noget med i løbet af et år eller to, men helst i løbet af en uge — kan afhjælpe de problemer.

Ministeren for offentlige arbejder (*Niels Matthiasen*):

Jeg må sige til hr. *Dohrmann*, at jeg ikke tror, at man kan løse det i løbet af en uge eller to, så store tekniske problemer der er. Men jeg vil gerne med det samme sige, at jeg fuldt ud er klar over problemets alvor, og at man bør søge at løse problemet så hurtigt som muligt. Jeg kan oplyse, at min forgænger allerede i oktober sidste år

[Ministeren for offentlige arbejder.]

har besvaret et spørgsmål om det samme emne, og de dengang givne terminer for forbedring af forholdene samt øvrige oplysninger er uændrede. Det vil altså sige, at vi er kommet nærmere til en forbedring af problemet.

Ibrugtagningen af nye ledninger er begyndt, og væsentlige forbedringer forventes i løbet af juli kvartal for grænseområdet og Åbenrå. I Sønderborg og på Als vil forholdene gradvis blive forbedret fra juni af, men de helt afgørende forbedringer vil først ske sidst på året. Post- og telegrafvæsenet har for længst sat alt disponibelt mandskab ind på at forbedre forholdene og har yderligere overført personale fra andre opgaver. Leverandørerne af centralanlæggene har desuden indsat så mange specialister, som der er mulighed for at have i gang samtidig på arbejdspladserne.

Vanskelighederne skyldes ikke uholdbare prognoser, men mængden af udstyr svarer ikke til prognoserne, fordi leverancerne er meget forsinkede, og fordi der i forhold hertil er bestilt for sent, samtidig med at der som følge af de i de senere år gennemførte besparelser på anlægsbevillingerne gennem nogle år er købt for meget små reserver.

Post- og telegrafvæsenet finder kundernes klager fuldt berettigede, og også dér er man helt klar over situationens alvor. Det er min overbevisning, efter at have diskuteret sagerne med P og T, at man søger at bringe sagen i orden med alle til rådighed stående midler så hurtigt som muligt. Men effektive foranstaltninger til udbygning af telefonnettet tager ofte mere tid end en uge eller to. Det må gøres på længere sigt.

Post- og telegrafvæsenet har som følge af de reducerede bevillinger sparet på abonnementsetableringerne med det resultat, at der nu er en venteliste omfattende ca. 700 bestillinger. Alligevel har det været nødvendigt at operere med mindre reserver i de trafikafviklende anlæg, end man kunne ønske sig under hensyn til risikoen for overbelastninger. Dette forhold samt forsinkelserne er de væsentligste årsager til den nuværende situation, som jeg vil gøre alt sammen med P og T for at afhjælpe.

Dohrmann (FP):

Jeg takker naturligvis for svaret, men

vil da lige sige, at de forbedringer, som efter ministerens mening har fundet sted, har vi nede i Sønderjylland altså ikke mærket noget til. Men det ligger måske på andre områder.

Så lå der heller ikke i ministerens svar noget klart løfte om øjeblikkelig indsats for at afhjælpe manglerne. Det er ikke bare kedeligt, jeg vil kalde det uansvarligt. Når man tænker på, at f. eks. forsvaret i løbet af en lille dag kan udlægge telefonkabler fra Kolding til grænsen, så skulle det ikke være helt umuligt på en eller anden måde at yde en øjeblikkelig hjælp.

Nu vel, det må vi jo finde os i, men jeg vil samtidig gerne spørge ministeren: ville det ikke være rimeligt, når nu forholdene er så kaotiske, som de er, at man fra post- og telegrafvæsenets side som et lille plaster på såret siger, at de faste afgifter, som abonnenter i det område betaler, slap man for at betale, indtil forholdene var bragt i orden?

Jeg vil samtidig sige, at yderligere takstforhøjelser kan der da overhovedet ikke være tale om i den nuværende situation.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Jeg har allerede udtrykt, at vi vil gøre, hvad vi kan for at komme igennem med tingene. Men jeg synes, at det må siges på et eller andet tidspunkt, at man kan ikke stemme en lang række bevillinger ned og tale om spareforslag og så 14 dage efter komme og sige, at nu vil man absolut have tingene gennemført. Der er et budget, der skal holdes. Hr. Dohrmann har været med til at vedtage det budget.

Burgdorf (KF):

Jeg kan kun bekræfte spørgerens oplysninger om, at telefonforbindelserne i Sønderjylland er rent kaotiske, og at der må gøres noget. Jeg er glad for, at ministeren har givet udtryk for den alvor, hvormed også han opfatter spørgsmålet.

Der har været mennesker dernede i Sønderjylland, som virkelig for alvor har spekuleret på at nægte at betale deres abonnement, og der har også været mennesker, der har stillet spørgsmål til mig, bl.a. om, at der nu inden for EF er mulighed for trafik over grænsen. Derfor vil jeg gerne spørge

[Burgdorf.]

ministeren: er der noget til hinder for, at sønderjyske statsborgere kan abonnere på den tyske rigstelefon for derved lettere at få forbindelse med København og Århus?

Johan Philipson (V):

Anledningen til, at jeg bliver nødt til at blande mig i dette spørgsmål, er en lang række skriftlige henvendelser og diverse telefoniske henvendelser, hvoraf det for det første fremgår, at 2. ingeniørdistrikt i Åbenrå har gjort, hvad der er dem muligt, med meget venlige besvarelser og også ved et møde med de erhvervsdrivende i Bov kommune. For det andet fremgår det i øvrigt af de breve, at det er galt også andre steder i landsdelen, som ministeren har nævnt det.

Det, jeg beder ministeren bekræfte, er kort og godt, om det ikke vil være formålstjenligt, at de sønderjyske folketingsmænd fik en redegørelse fra p og t, der omfatter alle områder, som vi kunne offentliggøre i den sønderjyske dagspresse, sådan at folk kunne få en forklaring om, hvilke tidsfrister vi skal arbejde med i de kommende år, inden det bliver bedre, også begrundet. Jeg bliver af og til stillet det spørgsmål af mindre firmaer, om det virkelig er meningen, at de skal købe et fjernskriveranlæg, som de i realiteten næppe har brug for og ikke kan betale. Vi trænger til en offentlig redegørelse for at få klarlagt forholdene i stedet for de mange, mange breve og spørgsmål.

Dohrmann (FP):

Jeg tror ikke, at det er med vilje, ministeren undlader at besvare mit spørgsmål, og jeg skal derfor gentage det. Vil det ikke være rimeligt, at abonnenter i 04-området, indtil forholdene var bragt i orden, i det mindste slap for at betale den faste afgift? Det er kun et lille plaster på såret, som jeg også sagde, men bare lige som en gestus for at vise, at viljen er til stede.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Hr. Dohrmann mener, at det vil være rimeligt, at man blev fritaget for afgifterne i øjeblikket. Jeg tror nok, det vil medføre konsekvenser i den almindelige administra-

tion, som ville række langt ud over det, vi ellers kunne lave.

Så vil jeg gerne sige til hr. Burgdorf, at jeg tror også, at det ville være noget usædvanligt at abonnere på et andet lands telefonsystem.

Endelig vil jeg sige til hr. Johan Philipson, der spørger mig, om jeg vil give en redegørelse, som han kan bruge, at det er klart, at det er jeg parat til. Den vil tilgå de medlemmer af folketinget, som repræsenterer dette område.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Kristine Heltberg* (SF) til handelsministeren:

„Hvad agter ministeren at gøre for at forhindre overtrædelser af lov af 10. maj 1967 om visse forholdsregler i henhold til De Forenede Nationers pagt?“

(Spm. nr. 84).

Skriftlig begrundelse.

Som det fremgår af meddelelser i pressen, jfr. især en artikel i Information af 3. ds. samt flere artikler på grundlag af et pressemøde afholdt den 12. ds., foreligger der mistanke om, at også danske firmaer er med til at bryde sanktionerne mod Sydrhodesia (Zimbabwe). I denne forbindelse er det væsentligt at forhindre, at en omgåelse af loven om sanktionerne kan finde sted, hvad enten dette sker direkte eller indirekte.

Kristine Heltberg (SF):

Problemerne omkring sanktionerne mod Sydrhodesia er i og for sig ret indviklede. I og for sig kan vi ikke mene, at gennemførelsen, overholdelsen — selv om den skulle være nok så strikte — af disse sanktioner på væsentlig måde skulle ændre forholdene i Rhodesia eller være af nogen særlig betydning for frihedsbevægelsen. Men en af de ting, vi kan gøre herhjemme i den verden, der ligger uden for Rhodesia, og som sympatiserer med den rhodesiske frihedsbevægelse, er nu at vise vores sympati ved bl.a. at overholde disse minimale restriktioner, der er vedtaget mod Sydrhodesia.

Det forekommer mig, at det er et overordentlig nyttigt og prisværdigt arbejde, den hollandske apartheidbevægelse har gjort

[Kristine Heltberg.]

ved at søge at efterforske de overtrædelser af den lovgivning, de enkelte landes firmaer, herunder Danmarks, har gjort sig skyldige i eller mistænkes for at have gjort sig skyldige i i forhold til disse sanktioner. Det forekommer mig, at det vil være overordentlig værdifuldt, hvis man fra dansk side kunne optage forbindelsen med Holland, således at man måske kunne skaffe sig de oplysninger, der ifølge den hollandske apartheidbevægelses repræsentant, hr. Schuitema, er i det hollandske politis varetægt. Det drejer sig om forhold, der allerede har ført til lukning af den kædevirksomhed ved navn Zephyr, der i nogen tid har arrangeret omgåelse af loven i Holland, men den siges at være dukket op andre steder såsom i Frankrig og Schweiz og Liechtenstein.

Det ville være meget væsentligt at efterforske forholdene omkring det store tobaksfirma Rothmans forbindelse med danske virksomheder, der forhandler tobaksvarer, hvoraf nogle er nævnt i den foreliggende hollandske rapport. Der er nævnt indtil flere danske firmaer ved navn, og også dem vil jeg mene man burde undersøge nærmere.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Som det netop blev nævnt af fru Kristine Heltberg, er en af begrundelserne for dette spørgsmål til mig den påstand, som en repræsentant for den hollandske apartheidbevægelse i lørdags fremkom med her i København om, at en række navngivne danske virksomheder via et hollandsk firma har foretaget eksport til Sydrhodesia i strid med de gældende bestemmelser om boykot af dette land.

De danske bestemmelser om handelsforholdet til Sydrhodesia indeholdes dels i en anordning af 18. september 1968 om forholdsregler mod Sydrhodesia, dels i handelsministeriets bekendtgørelse om ind- og udførsel af varer. Ifølge disse bestemmelser er det ubetinget forbudt her til landet at indføre varer, der hidrører fra Sydrhodesia. Udførsel her fra landet af varer til Sydrhodesia er som hovedregel forbudt, men i fuld overensstemmelse med sikkerhedsrådets resolution er undtaget varer beregnet til rent lægelige formål, undervisningsmateriale eller andet udstyr til skoler o. lign. samt publikationer og nyhedsstof. Til udførsel af disse

varer, der er undtaget fra udførselsforbudet, kræves imidlertid udførselstilladelse fra handelsministeriets licenskontor.

Vi gør her i landet, hvad der er muligt for at forhindre, at der sker overtrædelse af de bestemmelser, der er gennemført for at sikre efterlevelsen af FN's sikkerhedsråds resolution af 29. maj 1968 om sanktioner mod Sydrhodesia. De sager, hvor vi har konstateret overtrædelser, er blevet retsfulgt, og dette vil fortsat ske.

Om den sag, spørgeren henviser til, har vi i handelsministeriet foreløbig kun de oplysninger, der er fremkommet i pressen, at bygge på. Efter aftale med udenrigsministeriet vil den danske ambassade i Haag derfor spørge de hollandske myndigheder om, hvad de kender til sagen, idet den påståede eksport til Rhodesia som nævnt skal have fundet sted via Holland. Så snart de hollandske myndigheders oplysninger i sagen foreligger, vil det være muligt at tage stilling til, hvad der eventuelt videre skal foretages.

Kristine Heltberg (SF):

Jeg takker foreløbig for handelsministerens tilsagn, som jeg synes er meget væsentligt. Så vil jeg bare tillade mig, da handelsministeren nu selv nævner de sager over for danske firmaer, der har overtrådt disse bestemmelser, som er afsluttet med bøder, at spørge, om ministeren vil kunne medvirke til, at de bødebeløb, der på den måde er blevet og måske også fremtidig vil blive inddrevet, så at sige af moralske grunde med rette tilgår den rhodesiske frihedsbevægelse. Efter hvad pastor Leif Vestergaard har oplyst i en kronik i Politiken — jeg tror, det var den 7. marts — så er der foreløbig indgået 4½ mill. kr. i bøder til statskassen, men heraf er kun ca. 150.000 kr. gået til de rhodesiske frihedsbevægelser.

Det forekommer mig, at det ville være en smuk gestus fra dansk side og en smuk tilkendegivelse af den ideologiske holdning, vi har i Danmark til hele det rhodesiske spørgsmål, om man kunne beslutte sig til at lade sådan nogle beløb indgå i hjælpen specielt til den rhodesiske frihedsbevægelse.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, at man skal holde spørgsmålet om bidrag til frihedsbevægelser og spørgs-

[Handelsministeren.]

målet om bødeindrivelser i forhold til strafferetlige overtrædelser adskilt også på dette område.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at jeg er vidende om, at den måde, man behandler disse retssager på, sker ud fra den holdning, at der ikke er tale om en almindelig overtrædelse af udførsels- og indførselsregler, men om en skærpet overtrædelse, netop set i forhold til vore mellemfolkelige forpligtelser.

Jeg vil også gerne sige, efter at have set en række af de sager, der har været tale om — det er ikke så forfærdelig mange — at man kan konstatere, at der er sket en fuldstændig konfiskation af enhver form for avance gennem det tidsforløb, der har været tale om, og derudover er tale om bøder af en for mig at se overordentlig betydelig størrelsesorden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Maigaard* (SF) til ministeren for udenrigsøkonomi:

„Hvad agter regeringen at gøre i anledning af, at et medlem af EF-Kommissionen modarbejder folketingets mulighed for at gøre parlamentarisk ansvar gældende i EF-spørgsmål?“

(Spm. nr. 85).

Skriftlig begrundelse.

I forbindelse med forhandlingerne om en ny værdi for EFs regningsenhed har den britiske finansminister og — i anden sammenhæng — den danske nationalbankdirektør oprindeligt taget forbehold over for det, der siden hen blev en enstemmig EF-beslutning. Såvel den britiske finansminister som den danske nationalbankdirektør motiverede deres forbehold med ønsket om at forelægge beslutningen for specielle parlamentsudvalg, i Danmark for markedsudvalget, før endelig tilslutning blev givet.

Dette har foranlediget Wilhelm Haferkamp, der i Kommissionen er ansvarlig for økonomiske og valutariske forhold, til offentligt at angribe de nationale kontrolordninger i England og Danmark, herunder det arbejde, der gøres i folketingets markedsudvalg. Hr. Haferkamps angreb er fremkommet i et møde i Europa-Parlamentets

økonomi- og valutaudvalg den 20. marts d.å. og er offentligt gentaget i et pressecommuniqué den samme dag. (Financial Times har den 12. april omtalt det samme spørgsmål, om end fra en anden vinkel). Hr. Haferkamp anser ordningerne med parlamentarisk kontrol med regeringernes EF-arbejde for at være farlige for EF, og han afviser, at Ministerrådets beslutninger skal forelægges for parlamentariske udvalg til godkendelse. Hr. Haferkamp har således offentligt angrebet den ordning, som har været gældende i folketingets arbejde med EF-spørgsmål stort set siden Danmarks indtræden i EF. Denne ordning bygger på loven om Danmarks tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber § 6, stk. 2, og den er gennemført med støtte af alle partier i folketinget.

Ministerens opmærksomhed henledes på, at Kommissionen er et kollegium med kollektivt ansvar.

Ministeren for udenrigsøkonomi (*Ivar Nørgaard*):

Hr. Maigaard har spurgt: hvad agter regeringen at gøre i anledning af, at et medlem af EF-Kommissionen modarbejder folketingets mulighed for at gøre parlamentarisk ansvar gældende i EF-spørgsmål?

Det fremgår af hr. Maigaards skriftlige begrundelse for spørgsmålet, at det, han henviser til, er, at der først er sket det, at vi på et finansministermøde har taget forbehold over for en beslutning, vi var enige om skulle gennemføres, men som krævede finansudvalgets godkendelse. Hr. Maigaard har fejlagtigt i sin skriftlige begrundelse nævnt, at det var nationalbankdirektøren, men det var ikke tilfældet. Det var mig, der tog dette forbehold som den derværende danske minister. Men det er karakteristisk, at hr. Haferkamp, det kommissionsmedlem, som hr. Maigaard henviste til, deltog i det samme møde og naturligvis ikke protesterede mod den beslutning, der på min foranledning blev truffet, altså at vi først skulle have det forelagt for det danske finansudvalg. Det godkendte han naturligvis på stedet, ligesom alle accepterede det. Senere har det så været udsat for kritik i et parlamentsudvalg, hvor nogle parlamentsmedlemmer har følt, at det var en praksis, de ikke syntes var god, og hr. Haferkamp har udtrykt som sin personlige opfattelse, at det

[Ministeren for udenrigsøkonomi.]

også kunne være farligt, hvis det gik for vidt.

Jeg kan kun sige over for det, at de pågældende parlamentsmedlemmer og hr. Haferkamp selvfølgelig kan have de personlige opfattelser, de vil have, men det ændrer ikke ved det danske folketingets ret til at bruge den hjemmel, det har, til kontrol og beslutning over for regeringens handlinger i fællesmarkedet, og det er selvfølgelig den, jeg føler mig forpligtet til at leve op til. Jeg mener, at de pågældende parlamentsmedlemmer og kommissionsmedlemmet hr. Haferkamp er fejlagtigt underrettet. De bygger deres kritik på et forkert grundlag, og de mangler åbenbart fuldstændig kendskab til den parlamentariske proces, som vi har valgt her i Danmark, både i henhold til grundloven og til tiltrædelsesloven.

Jeg mener imidlertid, at vi ikke kan hindre hverken parlamentsmedlemmer eller enkelte kommissionsmedlemmer i at ytre sig, som de nu personligt synes de vil, idet vi jo er tilhængere af ytringsfriheden, men det har ikke nogen som helst reel betydning, hverken hvad parlamentsmedlemmerne eller kommissionsmedlemmet siger i den sag. Hvis det er en sag, kommissionsmedlemmet som kommissionsmedlem ønsker at vi skal behandle, fordi Kommissionen har en eller anden holdning, så må Kommissionen meddele os denne sin holdning. Det har den selvfølgelig ikke gjort, og det er klart, at det agter den heller ikke at gøre.

Maigaard (SF):

Jeg skal først takke for svaret, som i hvert fald bekræfter — det er vi enige om — at de nugældende kontrolordninger kører efter gældende danske regler.

Jeg skal dernæst beklage min formfejl i begrundelsen for spørgsmålet. Den byggede på de informationer, der kom frem gennem hr. Haferkamp, men jeg håber, ministeren undskylder mig.

Så vil jeg sige, at hvad parlamentsmedlemmer siger, vedkommer ikke os her, men det, som jeg synes ministeren tager for let på, er kommissionsmedlemmets udtalelser, for disse udtalelser er fremsat i et offentligt pressecommuniqué af et medlem af Kommissionen, altså et medlem af det kollegium, der er ansvarligt for Kommissionen. Det er

ikke noget, som bare er sagt for sjov til en journalist, det er fremsat i et pressecommuniqué efter et møde, og derfor synes jeg, at ministeren tager for løst på det. Jeg synes, at han burde gøre institutionen opmærksom på, at den er langt ud over sine beføjelser, når den offentliggør noget sådant.

Men nu siger ministeren — og da vi jo gerne skal have noget fornuftigt ud af det her, så vil jeg gerne holde fast ved det — at man bl. a. i Kommissionen er fejlagtigt underrettet om de danske ordninger. Så vil jeg gerne spørge ministeren, om man kunne tænke sig, at man i ministeriet eller i regeringen prøvede at udarbejde informationsmateriale, så at bl. a. kommissionsmedlemmerne fandt ud af, hvad der rent faktisk foregår heroppe, således at vi undgår offentlige udtalelser, der strider mod det, som i alt fald dette folketing er enigt om. Jeg spørger altså: vil man gøre et forsøg på at underrette ved at lave et informationsmateriale eller på anden vis, således at vi undgår det en anden gang?

Ministeren for udenrigsøkonomi (Ivar Nørgaard):

Jeg vil gerne sige til hr. Maigaard, at hvis et pressecommuniqué overhovedet skal have nogen betydning, skal det selvfølgelig være offentligt. Det er — jeg står med det her — Parlamentets informationspapir, det er Parlamentets informationsbureau, der har meddelt, hvad der foregik i et parlamentsudvalg, og man har altså forklaret, at forskellige medlemmer, og kommissær Haferkamp, har kritiseret det engelske og det danske forbehold.

Jeg mener, at det er en ret, man må sikre også kommissionsmedlemmer, og jeg ville være meget betænkelig ved at fratage kommissionsmedlemmer ret til at ytre sig. Vi har jo et dansk kommissionsmedlem, hr. Gundelach, som også ofte har ytret sig i den offentlige debat. I de fleste tilfælde ytrer han sig på en måde, som er i overensstemmelse med mine synspunkter, men han er ikke forpligtet til det. Nogle gange er der i hvert fald nuancer, men der findes jo andre kommissionsmedlemmer, bl. a. landbrugs-kommissionsmedlemmet hr. Lardinois, som meget ofte udtrykker synspunkter, der er diametralt modsat mine, og jeg kan ikke se, at vi kan hindre dem i noget sådant.

[Ministeren for udenrigsøkonomi.]

Det, man kan gøre, hvis det er på et galt grundlag, vedkommende ytrer sig, er at meddele, hvordan vores situation er, hvis det er den, han misforstår. Det er klart, at vi gerne skal tydeliggøre over for hr. Haferkamp, hvordan reglerne er her i Danmark, men jeg tror altså ikke, at han på nogen måde agter at gøre virkelig indsigelse mod vore regler, hvad han jo heller ikke kan.

Kommissionen som sådan kender selvfølgelig de danske regler, idet hele det komplekse af juridiske ordninger, vi har fra grundloven til tiltrædelsestraktaten, befinder sig i Bruxelles, og man kan derfor på forespørgsel få alt frem.

Konklusionen er altså, at jeg ikke synes, at vi bør foretage noget officielt i anledning af, at et kommissionsmedlem udtaler noget, vi er uenige i, men vi kan gøre opmærksom på, at vi har disse regler, og at vi naturligvis agter at fastholde dem.

Maigaard (SF):

Jeg synes, det er beklageligt og betænkeligt, at et organ som Kommissionen, der ikke er udgået af et frit valg, prøver at udøve et politisk ansvar, men det bliver ministeren og jeg nok ikke enige om.

Det, jeg godt vil høre noget om, er dette, at ministeren gerne vil tydeliggøre, som han sagde, den danske ordning for hr. Haferkamp og måske også for andre af Kommissionens medlemmer. Jeg ved ikke, om ministeren ville være venlig over for tinget at tydeliggøre, hvordan han forestillede sig man kunne tydeliggøre den danske ordning over for kommissionsmedlemmerne.

Ministeren for udenrigsøkonomi (Ivar Nørgaard):

Jeg skal foranledige, at der tilgår hr. Haferkamp et referat af, hvad der er foregået her i denne spørgetid.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Burgdorf (KF) til forsvarsministeren:

„Vil ministeren anvende Tønder kaserne og Padborglejren til militære formål?“
(Spm. nr. 74).

Skriftlig begrundelse.

Forsvarsministeren har netop søgt om

49,4 mill. kr. til opførelse af nye kvarterbygninger på en række kaserne. I den forbindelse må det undre, at andre kaserneanlæg, som er fuldt anvendelige, ikke anvendes. Det drejer sig først og fremmest om Tønder kaserne, men også Padborglejren må kunne komme på tale. Jeg mener, det ville være rimeligt at benytte disse anlæg.

Burgdorf (KF):

Det er ikke første gang, jeg stiller et spørgsmål om Tønder kaserne til skiftende ministre, men jeg har nu aldrig fået et fornuftigt svar. Nu håber jeg at få det i dag. Jeg kæder samtidig spørgsmålet sammen med Padborglejren, vel vidende, at den sorteres under indenrigsministeren, men når heller ikke indenrigsministeren synes at kunne gøre brug af den, vil jeg spørge forsvarsministeren, om ikke der var en mulighed.

Baggrunden er jo, som jeg har nævnt det i min begrundelse, de små 50 mill. kr., som ministeren har bedt om til udbygning af kaserne rundt omkring i vort land, og dér er det, jeg mener, at når vi har faciliteter stående, så må vi kunne bruge dem først. Vi ved, at i Sønderjylland, i hvert fald i det vestlige Sønderjylland, er der stærkt brug for, at man får faciliteter til egnen.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Det er korrekt, at hr. Burgdorf har stillet spørgsmål om denne sag én gang tidligere. Min forgænger besvarede spørgsmålet den 20. november 1974. Det svar var altså ikke udtryk for den højere fornuft, siger hr. Burgdorf, så det er egentlig lidt af et umenneskeligt krav, jeg er stillet over for i min besvarelse nu, for jeg kan nok ikke svare ret meget andet, end der blev svaret dengang.

Ved forsvarsforliget er det forudsat, at der skal finde forbedringer sted af indkvarteringsforholdene, og den bevilling på knap 50 mill. kr., der netop er givet til opførelse af nye kvarterbygninger på en række kaserne, åbner muligheder for hårdt tiltrængte forbedringer på disse områder. Da mandskabet skal have mulighed for indkvartering hos den militære enhed, hvor de hører hjemme, er det ikke aktuelt i den forbindelse at pege på indkvarteringsmuligheder andre steder i landet.

[Forsvarsministeren.]

Om Padborglejren kan jeg oplyse, at denne baraklejr, der blev opført under og efter sidste krig, blev forladt af forsvaret i 1967 på grund af omlægning af hærens garnisonering, og jeg har altså, som hr. Burgdorf lige har gjort opmærksom på, ikke længere noget ansvar i denne forbindelse. Lejren var ved opførelsen af ringe bygningsmæssig standard, og en eventuel genanvendelse vil kræve millionbeløb til sanering, og hertil kommer, at de årlige vedligeholdelsesudgifter vil blive uacceptabelt høje. Hermed har jeg erklæret min interesse i denne sag for at være minimale, for ikke at sige lig nul.

Den nye forsvarsordning bevirkede, at der var behov for færre kaserner, og når det herefter blev bestemt, at Tønder kaserne, der kun har plads til ca. 300 mand, ikke mere skal have militære styrker, hænger det sammen med, at det ud fra både driftsmæssige og uddannelsesmæssige synspunkter ville være mindre rationelt at beholde sådan en lille kaserne. Der arbejdes imidlertid videre med planerne om at anvende kasernen til konstabler og andre, der vil benytte sig af de civile uddannelses tilbud, der kan gives i Tønder, og jeg kunne føje til, at kommunen i andre ministerier har forsøgt at rejse planer, som også for øjeblikket er under overvejelse.

Længere kan jeg ikke komme i mit fornuftige, men realistiske svar til hr. Burgdorf.

Burgdorf (KF):

Jeg takker for det efter ministerens mening fornuftige og realistiske svar, men jeg må da understrege, at svaret ikke er tilfredsstillende for mig.

Jeg kan ikke forstå, at en forholdsvis ny kaserne som Tønder kaserne, der ligger på et strategisk vigtigt sted i vort land efter min opfattelse, udmærket kan bruges til andre formål også inden for forsvaret. Nu ved jeg, at ministeren siger, at man påtænker nogle andre ting, og det har man gjort længe. Der har været iværksat store anstrengelser fra Tønder byråds side og fra anden side for at få noget bragt i orden dér, men det er endnu ikke lykkedes.

Må jeg spørge ganske konkret: er forsvarsministeren villig til at overlade Tønder kaserne til anden brug, f. eks. til udvidelse af seminariet?

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Med den realistiske natur, jeg har, er det altid lidt svært at tage stilling til situationer, der ikke eksisterer. Men jeg vil til enhver tid være parat til at forhandle med Tønder kommune om, under hvilken form Tønder kommune kunne have lyst til at gøre brug af Tønder kaserne, og det er for øvrigt sket så sent som i forrige uge.

Jens Kristian Hansen (S):

Som medlem fra det sønderjyske område er det helt klart, at denne sag også interesserer mig temmelig meget, og jeg vil stille et par tilægsspørgsmål til det, hr. Burgdorf har stillet.

For det første om ministeren ikke finder det betænkeligt, at man anvender midler til bygning af nye kaserner f. eks. i Finnerup, når der eksisterer en forholdsvis god kaserne i Tønder. For det andet om ministeren vil overveje at flytte jyske telegrafregiment eller dele af dette regiment ud fra Århus og placere det i Tønder blot for en årrække, således at de gamle kaserner, som vi alle sammen ved der ligger i Århus, og som man ønsker at få frigjort, bliver det.

Ingomar Petersen (RV):

Jeg tror godt, man kan sige, at det, at der ikke er sket en afklaring på problemet Tønder kaserne, efterhånden rider befolkningen derude vestpå som en mare.

Jeg forstod på ministeren, at den beslutning, som den tidligere forsvarsminister, Erling Brøndum, har truffet og hans forgænger, minister Kjeld Olesen, har truffet for mere end vel halvandet år siden, at kaserne skal anvendes til civiluddannelse af forsvarets konstabler, står den nuværende forsvarsminister fast på. Det er en meget væsentlig ting at vide.

Det, det drejer sig om, er, på hvilket tidspunkt denne konstabeluddannelse på Tønder kaserne påbegyndes. Det blev der også spurgt om af mig ved debatten om det den 20. november 1974. Dengang fik jeg ikke noget svar; man skulle forhandle videre. Der var et andet spørgsmål om, hvorvidt kasernen eventuelt også kunne bruges til automekanikeruddannelse, og det var man på det tidspunkt ikke færdig med at vurdere. Jeg vil også gerne høre ministeren om, hvordan vurderingen ligger dér.

[Ingomar Petersen.]

Til slut et spørgsmål om beløbet på 49,4 mill. kr. til opførelse af nye kvarterbygninger. Mig bekendt er der også tænkt anvendt nogle penge på Sønderborg kaserne for at fortsætte med den befalingsmandsuddannelse, der foregår dér. Jeg vil spørge, om forsvarsministeren ville overveje at anvende de udmærkede bygninger i Tønder til denne uddannelse. Der er øvelsesarealer i Tønderområdet, som er bedre end i Sønderborgområdet. Man har brug for de militære arealer i Sønderborgområdet til byudvikling. I stedet for at anvende penge i Sønderborg burde man overveje en flytning af denne uddannelse til Tønder, hvis man ændrer beslutning om konstabeluddannelsen.

Formanden:

Når jeg af praktiske grunde tager to spørger ad gangen, er det givet, at ministeren har udvidet taletid.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Jeg kan godt forstå, at der er nogle, der finder det ejendommeligt, at en forholdsvis god kaserne som Tønder kaserne ikke længere kan anvendes direkte til garnisonering af en del af vort forsvar. Men jeg gør opmærksom på, at i forbindelse med det forsvarsforlig, vi fik, satte vi rationalisering så stærkt i højsædet, at det er økonomisk forsvarlige ordninger, der først og fremmest skal ind i billedet. Derfor har det været nødvendigt at nå frem til større kaserner, og en lille kaserne som Tønder kaserne, der kan rumme 300 mand, måske nogle flere, kan simpelt hen ikke forsvares inden for det billede, vi er nødt til at køre efter. Derfor er jeg nødt til at svare hr. Jens Kristian Hansen på den måde, at der altså ingen betænkelighed er ved at få nye, større kaserner til afløsning af noget af det gamle stads, vi desværre har at arbejde med mange steder.

Tanken om eventuelt at overflytte jyske telegrafregiment eller dele deraf vil jeg være meget betænkelig ved; hvis det var dele, så springer jeg ud i en situation, der er økonomisk aldeles uforsvarlig. Jeg kunne da berolige hr. Jens Kristian Hansen med at sige, at de tanker, der her er fremsat, er for lang tid siden kommet frem og har også været inde i overvejelserne.

Hr. Ingomar Petersen spørger om, hvor-

vidt beslutningen af to tidligere ministre om, at civilundervisningen for konstabler skal placeres i Tønder kaserne, kan få opbakning af mig. Sådan som det tegner sig for øjeblikket, er der i hvert fald en mulighed i dette. Men jeg bliver også nødt til at tage det forbehold, at det vil være afgørende, om det er økonomisk rigtigt og forsvarligt at gøre det. Jeg har så sent som for en måneds tid siden været i drøftelse med lederen af vores civilundervisning om det. Jeg kunne lige i parentes sige, at hele den problematik, der ligger omkring civilundervisningen, er også fortsat under bearbejdning for øjeblikket, så det er ikke så enkelt lige at skære igennem og sige: o. k., nu står vi altså fast på dette løfte.

Med hensyn til automekanikeruddannelsen kan jeg udtale mig betydelig kraftigere og mere klart. Hvis jeg kan gøre noget til det, så bliver den liggende de to steder, hvor den ligger. Det vil være økonomisk helt uforsvarligt at flytte henholdsvis fra Ålborg og Oksbøl til Tønder.

Så er der problematikken omkring Sønderborg og Tønder, men den problematik har jeg ikke været tilstrækkelig dybt inde i til, at jeg tør sige, at det skal være det ene eller det andet. Men på den givne foranledning af hr. Ingomar Petersen vil jeg naturligvis tænke yderligere netop over det specielle problem.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Wilhelm* (VS) til justitsministeren:

„Hvad agter ministeren at foretage sig i anledning af ledende politifolks opfordring til landets læger om at bryde den tavshedspligt, de er underkastet ifølge § 9 i lov om udøvelse af lægegerning, og vil ministeren nærmere præcisere sin opfattelse af tavshedspligtens gyldighedsområde, hvis ministeren mener, at tavshedspligten ikke gælder i det konkrete tilfælde?“

(Spm. nr. 83).

Wilhelm (VS):

Baggrunden for mit spørgsmål er den situation, der var for en halv snes dage siden, hvor ledende politifolk gennem massemedierne opfordrede landets — eller var det

[Wihjelm.]

Københavns? — læger til at røbe, hvad de var kommet under vejr med, idet man under et røveri i en bank formodede, at en af gerningsmændene havde skåret en pulsåre over. Jeg mener, at denne opfordring til lægerne om at give et praj, skal vi sige det sådan, er en opfordring til at bryde den tavshedspligt, der er pålagt lægerne efter lægelovens § 9. Jeg synes, det er en betænkelig sag, at ledende politifolk kan gøre dette, og har derfor bedt ministeren kort tage stilling til det.

Man kan sige om denne tavshedspligt, hvis man vil svinge sig højt op, at det er et af de små eksempler, der viser, at det her samfund som et kultursamfund adskiller sig lidt fra den rene politistat. Man kunne også sige, at det er et af de eksempler, der viser, at vi trods alt har andre værdier end de rent økonomiske og de rent juridiske her i samfundet, nemlig indimellem på små områder nogle humane værdier. Eller man kunne sige, at det viser, at der er andre målsætninger end blot dette med den rene juridiske eller politimæssige nidkærhed.

Man kunne også holde sig ganske nede på jorden og sige, at det eneste, der ligger i denne tavshedspligt, også i den fortolkning af den, jeg her har lagt for dagen, er, at enhver skal kunne henvende sig om den lægehjælp, han eller hun har brug for, uden derved at risikere at modarbejde sig selv. Så banalt er det i og for sig. Der er intet i denne tavshedspligt, heller ikke i den udlægning, jeg her har givet, og som jeg mener er den rigtige, som forhindrer den politimæssige efterforskning. Det eneste, der ligger i den, er, at man ikke for et menneske i sundhedsmæssig nød skal bringe den pågældende i den situation for at få lægehjælp, at den pågældende er nødt til at modarbejde sine egne interesser.

Jeg finder, at vi kulturelt og humanitært er fattigere, hvis man nu vil anlægge den praksis, at politiet i en forholdsvis banal røverisag kan opfordre lægerne til at plapre ud med, hvad de har fået at vide af sådan et menneske i nød.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg har i går skriftligt besvaret et spørgsmål fra fru Eva Rothenborg om samme emne, og jeg kan indskrænke mig kort til at

gentage de synspunkter, jeg har gjort rede for i dette svar.

Efter lægelovens § 9 er en læge forpligtet til at iagttage tavshed om, hvad han under udøvelsen af sit kald erfarer eller får formodning om angående privatlivet tilhørende hemmeligheder, medmindre han ifølge lovgivningen er forpligtet til at udtale sig, eller medmindre han handler i berettiget varetagselse af en almen interesse eller af egen eller andres tarv.

Tavshedspligten omfatter altså kun forhold, der tilhører privatlivet, og den gælder ikke tilfælde, hvor lægen efter lovgivningen ligefrem har en pligt til at udtale sig. Som eksempel på sådanne pligtmæssige udtalelser kan jeg nævne bestemmelsen i straffelovens § 141, der foreskriver en almindelig anmeldelsespligt med hensyn til visse påtænkte alvorlige forbrydelser. Lovgivningen indeholder ikke bestemmelser, der pålægger læger eller andre nogen pligt til at anmelde begåede forbrydelser. Derimod er der i retsplejelovens § 170 hjemmel til i visse tilfælde at pålægge en læge at udtale sig, idet retten kan bestemme, at lægen skal afgive vidneforklaring. Betingelserne herfor er ret snævre, og i retspraksis har man været tilbageholdende med at bringe bestemmelsen i anvendelse.

Bortset fra tilfælde, hvor særlige lovbestemmelser således får betydning, er lægen altså ikke forpligtet til at indberette eller videregive oplysninger om en patients private forhold. Men det udelukker ikke, at han efter omstændighederne kan have en ret til at udtale sig, bl. a. hvis han derved handler i berettiget varetagselse af almen interesse.

Om lægen i medfør af denne bestemmelse er berettiget til uanset tavshedspligten at give politiet oplysninger om f. eks. en patients identitet, hvis han ved eller har formodning om, at patienten har begået en forbrydelse, må bero på de konkrete omstændigheder, hvor navnlig forbrydelsens omfang og grovhed samt omstændighederne ved henvendelsen til lægen må indgå i afvejningen. Man kan derfor ikke opstille faste retningslinjer for, hvornår en læge uanset tavshedspligten kan anmelde en formodet lovovertræder til politiet.

Efter min opfattelse behøver det dog ikke i almindelighed at være i strid med lægens

[Justitsministeren.]

tavshedspligt — og jeg sætter tyk streg under „i almindelighed“ — at indgive anmeldelse til politiet, når det drejer sig om alvorligere forbrydelser, når det drejer sig om meget alvorlige overtrædelser af straffeloven, og, i hvert fald når de to betingelser er opfyldt, at der kun er tale om at underrette politiet om patientens identitet eller om, at en formodet gerningsmand er undergivet lægebehandling.

Wilhelm (VS):

Ja, jeg kan desværre ikke påstå, at jeg synes, det er noget særlig klart svar på mit spørgsmål, men jeg forstår dog, at ministeren ikke agter at foretage sig noget i anledning af de ledende politifolks opfordring. Jeg er godt opmærksom på tilføjelsen i lægeLovens § 9: „medmindre“ osv., men det er jo, som det også kom frem i ministerens svar, underkastet og kan underkastes de mest vidtløftige fortolkninger. Jeg har aldrig set noget eksempel på, og jeg tror ikke, nogen af os venter det, at ledende politifolk ville møde op i massemedierne og henvende sig til landets psykiatere og sige: vi har en formodning om, at nogle mennesker, der har begået grov skattesvindel eller på anden måde bedrageri, har henvendt sig til jer i deres nød for at forklare, hvorfor de er så stressede eller har nervøse lidelser, og det bedes I oplyse til os. Her havde man en formodning om, at nogle havde henvendt sig til en læge med en overskåret pulsår i et banalt røveri, og så fik man denne opfordring.

Jeg vil understrege, at læger jo kan straffes for at bryde deres tavshedspligt, og at dette grænseområde derfor er meget vigtigt også for lægerne.

Jeg er som sagt utilfreds med ministerens svar. Jeg har læst den paragraf, naturligvis, jeg har den med her, og jeg har også kommentarerne med til den. Jeg mener, der i den kommenterede lovsamling står et meget parallelt tilfælde, hvor kendelsen var, at lægerne ikke havde pligt til at udtale sig, nemlig i forbindelse med indbrud, hvor der var grund til at formode, at forbryderen havde pådraget sig snitsår, og politiet ønskede, at lægerne på skadestuerne udtalte sig om, hvem de havde behandlet for snitsår. Her gik kendelsen på, at det havde læ-

gerne ingen pligt til. Her var de beskyttet af tavshedspligtsparagraffen.

Derfor synes jeg stadig væk, det er utilfredsstillende, at man ikke vil sætte en stopper for den slags opfordringer til lægerne, for noget, jeg stadig væk opfatter som opfordring til brud på deres tavshedspligt efter § 9. Hvis man fortolker tavshedspligten så snævert, som denne opfordring altså er udtryk for, så mener jeg stadig væk, der er tale om en fattiggørelse i forhold til, hvad vi tidligere med bl. a. den kendelse, jeg her har nævnt, har haft af praksis.

Justitsministeren (Orla Møller):

Det tilfælde, hr. Wilhelm nævner, er naturligvis korrekt. Men det ville have været rimeligt i samme forbindelse at nævne, at der er eksempler på det stik modsatte. Det fremgår nemlig også af de papirer, som hr. Wilhelm sikkert har studeret grundigt.

Denne sag er, som hr. Wilhelm selv gør opmærksom på, en grænsesituation. Jeg er ikke det fjerneste i tvivl om, at både læger, præster og andre har visse meget afgjorte, klare tavshedsforpligtelser, som ikke kan eller skal brydes, men i visse situationer kan både de, der er undergivet tavshedspligten, og også de, der ikke er det, komme i en tvivlsituation, og jeg forstår i hvert fald til fulde, at politifolk i en situation som denne siger: hør, kunne vi ikke netop på baggrund af forbrydelsens omfang osv. få den pågældende til at træde frem? Men jeg gør opmærksom på, at lægen i denne situation er den, der står med ansvaret. Det er også det, der ligger i mit svar i første omgang.

Wilhelm (VS):

Det er selvfølgelig korrekt, at det er lægen, der i sidste instans står med ansvaret. Jeg tror nu, det på mange har en vis effekt, når de står med det ansvar, at få officielle henvendelser fra de ledende politifolk i undersøgelserne om at sige, hvad de ved i den pågældende sag. Jeg synes, det er betænkeligt at lade dem stå med det ansvar, og jeg tror faktisk, det er derfor, man i de fleste tidligere tilfælde af tvivlsspørgsmål om tavshedspligtens udstrækning har ladet det komme an på en kendelse. Det er sådan set det nye i den sag, jeg her rejser, om man synes, det er rimeligt, at ledende politifolk uden kendelse stiller sig op i massemedierne

[Wilhelm.]

og opfordrer lægerne til en ganske bestemt fortolkning af tavshedspligten.

Hvis denne fortolkning kommer til at blive gældende, er der tale om en fattiggørelse. Hvis jeg skal sige det meget skarpt, så er det noget i retning af, at nu har man faktisk indskrænket tavshedspligten til det rene privatliv i den snævre forstand, hvor der, for at sige det lidt hårdt, ikke er tale om andet end at medlemmer af det pæne borgerskab i fuld tryghed skal kunne møde op hos deres læge for at få behandlet en dryppert uden at risikere, at naboer eller ægtefæller får noget at vide om det. Den slags tilfælde mener jeg selvfølgelig også skal ligge under tavshedspligten, men jeg synes, det er en fattiggørelse i forhold til, hvad vi tidligere af sådan mere human art har lagt ind under tavshedspligten.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg er ikke enig i den vurdering, som hr. Wilhelm her giver udtryk for. Så alvorlig tror jeg ikke sagen er. Jeg er enig med hr. Wilhelm så langt, at når det drejer sig om tavshedspligtens udstrækning, så bør det altid være den, der sidder med tavshedspligten, der har det egentlige ansvar, og det er måske dér, uenigheden særlig opstår mellem hr. Wilhelm og mig. Jeg er aldeles sikker på, at de, der for øjeblikket er under tavshedspligt, uanset hvilke opfordringer de vil få, nok skal vide at administrere den på den rigtige måde.

Hanne Reintoft (DKP):

Nu drejer dette spørgsmål sig jo om en meget ekstrem sag, og der er andre ekstreme sager, hvor jeg mener, tavshedspligten må sættes til side, som f. eks. ved børnemishandlinger, hvor jeg også selv har måttet være med til at gøre det.

Men jeg vil godt henlede justitsministerens opmærksomhed på et andet problem i det daglige liv, hvor jeg synes, man går for vidt med at ophæve tavshedspligten. Det er i administrationen af dagpengereformen, hvor der ikke står et eneste sted i loven, at der skal oplyses diagnose, og hvor mange arbejdsgivere, også stat og kommune, presser såvel patient som læge til at komme med diagnose. Her mener jeg, vi har en ubehagelig overskridelse af tavshedspligten, når

man forlanger oplysninger om noget, som vi aldrig i nogen anden lovgivning har krævet oplyst, og som heller ikke direkte kræves i dagpengeloven.

Formanden:

Der var ikke noget spørgsmål. Det skulle der have været.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg tillod mig at forstå fru Hanne Reintofts indlæg på den måde, at det var et spørgsmål til mig om, om jeg ville give det nogen overvejelse, og det skal jeg gerne gøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Hvor der ikke stilles spørgsmål, er ministeren ikke forpligtet til at svare.

Af *Kurt Brauer* (SF) til justitsministeren:

„Går ministeren ind for oprettelsen af en centraldetention for København?“

(Spm. nr. 86).

Skriftlig begrundelse.

Gennem mange år har det været undersøgt og diskuteret, hvordan en centraldetention bedst kunne oprettes. Diskussionerne har dog indtil nu ikke ført til noget resultat.

Udgifterne ved oprettelsen kan holdes på et overkommeligt beløb, og driftsudgifterne vil muligvis udgøre en besparelse i forhold til nu, idet der kan trækkes på eksisterende institutioners ekspertise. Således findes der på Kofoeds Skole en omfattende viden om behandlingen af rusgiftofre.

Justitsministeren (Orla Møller):

Det er rigtigt, når hr. Kurt Brauer i den skriftlige begrundelse for spørgsmålet nævner, at man i mange år har drøftet oprettelsen af en central detention i København. I 1964 foreslog et udvalg under justitsministeriet, at der i forbindelse med en centraldetention for det storkøbenhavnske område blev oprettet et særligt hospitalsafsnit. Dette hospitalsafsnit skulle have pligt til at modtage visse nærmere bestemte grupper spirituspåvirkede personer.

Det var imidlertid ikke muligt at få etab-

[Justitsministeren.]

leret et sådant hospitalsafsnit, hverken ved righospitalet eller i forbindelse med de københavnske hospitaler. Heller ikke inden for politiets eller kriminalforsorgens eksisterende lokalemæssige rammer kunne der oprettes et sådant hospitalsafsnit. Der var endvidere ikke i ministeriets budget for anlægsarbejder mulighed for at opføre en ny centraldetention.

Hovedretsgrundlaget for anbringelse af berusere i detentionerne var overtrædelse af politivedtægternes bestemmelse om beruselse på offentligt sted. I forbindelse med begrænsningen i anvendelse af forvandlingsstraf i stedet for bøde har justitsministeriet tiltrådt en indstilling fra straffelovrådet om, at der normalt ikke bør rejses tiltale i disse sager.

Efter at den strafferetlige følge af beruselse således er trådt i baggrunden, er detentionsanbringelse i praksis i de fleste tilfælde begrænset til anbringelse af de pågældende, uden at der i større omfang er mulighed for at yde de indsatte lægelig eller social behandling og hjælp. Jeg er ikke i tvivl om, at netop behandlingssiden må tages i betragtning, når vi skal løse detentionsproblemet. Justitsministeriet har derfor også taget disse spørgsmål op til forhandling med politiets ledelse og personale i forbindelse med andre spørgsmål vedrørende detentionsanbringelse.

Jeg vil endvidere over for indenrigsministeren rejse spørgsmålet, om ikke problemet bedst kan løses af eller i tilknytning til hospitalsvæsenet, eventuelt i samarbejde med socialvæsenet. Når disse forhandlinger er afsluttet, vil vi på ny undersøge, om det fortsat er ønskeligt, og om der er økonomiske muligheder for at oprette en central detention, enten i forbindelse med de eksisterende institutioner eller ved etablering af en ny institution.

Kurt Brauer (SF):

Jeg skal takke for ministerens historiske gennemgang, for jeg tror, den var værdifuld og god at få forstand af. Jeg synes, vi har talt om dette spørgsmål for længe, som det ligesom også fremgår af min skriftlige begrundelse, og der kunne være god grund til nu at få speedet lidt op under beslutningsfasen i dette problem.

Jeg understregede i min skriftlige begrundelse også, at der ligefrem kan være tale om en af de gratis glæder. Vi hører så ofte om, at nu skal der spares, og nu skal der spares, og at socialektoren ikke kan holdes fri, men det er min opfattelse, at driften af de nuværende detentioner, besværet dermed og det ekstra mandskab, som politiet må holde inde til dette, må være betydelig dyrere ved de spredte detentioner end ved en central detention, således at en investering, en engangsinvestering i oprettelse af en central detention ville kunne gøre det muligt for os at spare ganske betydelige beløb. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke et sådant forhold kunne motivere ham til at fremskynde sagen en anelse.

Endvidere er der et rygte i omløb, som jeg kun bringer til torvs her for at give ministeren lejlighed til at afkræfte det eller for at give ministeren lejlighed til at bruge det som en yderligere motivation til fremskyndelse af sagen. Det er rygtet om de mange, der dør i detentionerne. Det seneste, jeg er blevet præsenteret for, var én, der forleden påstod over for mig, at der var 11 døde i 1974 eller 1973, jeg husker ikke årstallet, men altså 11 døde i løbet af et år i nyere tid. Kan ministeren helt præcis afvise, at der er tale om noget sådant, eller vil ministeren undersøge, om det er tilfældet, og hvis det er tilfældet så tage det som en yderligere motivation til fremskyndelse af beslutningen i denne sag?

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg kan supplere det svar, som hr. Kurt Brauer kalder en historisk redegørelse, ved at sige, at efter de oplysninger, jeg er i besiddelse af, bliver der bestemt ikke tale om nogen gratis glæder. I 1964 — det er altså korrekt, at der er historie i det — undersøgte man spørgsmålet og fandt, at der ville være brug for ca. 50 pladser i en sådan central detention. Der skulle vel ud over det også være plads til nogle direkte hospitalsenge. Det vil sige, at man rundt regnet kunne antage, at der skulle være plads til 60, måske 65. Der er ingen, der kan være i tvivl om, at det er anlægsmæssigt en temmelig stor udgift, der her er tale om. Når det drejer sig om driften af det, så bliver det snart endnu værre. Der skal i hvert fald 6-7, måske 8 mand til at betjene det, og gennem-

[Justitsministeren.]

snitslønnen er ca. 60.000-70.000 kr., så det bliver altså heller ikke nogen billig historie driftsmæssigt.

De sidste tal om de døde kender jeg ikke noget til. Skulle det stå sådan til — og det er naturligvis baggrunden for spørgsmålets rejsning i det hele taget — at der sker nogle højst ubehagelige ting, så vil det i hvert fald være med til at speede afgørelsen op.

Erlendsson (FP):

Det spørgsmål, hr. Kurt Brauer har rørt ved, er et spørgsmål af stor interesse, og det kan ikke løses blot ved en central detention i det københavnske område. Den situation, at betjenten, som står over for at skulle tage sig af en person, som, for at sige det rent ud, kan ligge i rendestenen, på grund af en duft af spiritus uforsigtigt slutter, at her drejer det sig om et tilfælde af almindelig beruselse, og at den pågældende derfor kan indbringes på detentionen for at sove den ud, har gang på gang ført til, at folk er kommet i livsfare, eller — som det blev sagt — er døde, fordi de ikke har fået lægeligt tilsyn, der kunne afsløre, at det her drejede sig om bevidsthedssløring, som f. eks. skyldtes en diabetisk coma, insulinchok eller måske andre former for hjerneskader eller skader i centralnervesystemet, hvor et enkelt glas har kunnet tilsløre den rigtige diagnose.

Vi har jo også i disse år set, at mange børn er begyndt at misbruge alkohol, måske efter overtalelse fra ældre kammerater, og derved er bragt i livsfare. Sådanne personer, som jo kan se ældre ud, end de er, må naturligvis ikke lide den tort, og deres forældre heller ikke, at de skal mangle den lægelige behandling, som kunne have reddet deres liv.

Jeg vil derfor spørge ministeren, om ministeren vil tage skridt til med øjeblikkelig virkning at sørge for, at ingen indbringes i detentioner landet over, uden at der tilkaldes lægelig sagkundskab, som kan stille den rigtige diagnose?

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg forstår den alvorlige baggrund, på hvilken hr. Erlendsson stiller spørgsmålet, og derfor vil det også være en naturlig ting at sige, at naturligvis vil jeg omgående undersøge, under hvilken form der kan tages

det rimelige hensyn til den, der kommer i en sådan situation.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Bertel Haarder (V) til statsministeren:

„Vil statsministeren love, at der ikke oftere nedsettes kommissioner, arbejdsudvalg m. v., uden at der er givet politiske direktiver med hensyn til rammerne for de omkostninger, det pågældende område i fremtiden må påføre det øvrige samfund?“
(Spm. nr. 75).

Skriftlig begrundelse.

Forårets finanslovsdrama er det bedste eksempel på, hvad der sker, når udgiftsområderne i årevis får lov at planlægge for sig selv, og når politikerne glemmer, at det er dem, der skal prioritere og afveje behovene mod hinanden. Så bliver der vanskeligheder, selv om folketingets flertal kun har forsøgt at eliminere et par måneders automatiske udgiftsstigninger, regnet i faste priser. Et nok så sagkyndigt udvalg kan aldrig hjælpe politikerne med den fundamentale politiske afgørelse: valget mellem, om det er det pågældende område eller et helt andet område, der skal have bevillinger, eller om der tværtimod skal spares for at tilgodese helt andre behov i samfundet.

Alligevel er der tradition for, at f. eks. udvalg og kommissioner rask væk udnytter de uklare direktiver til at foreslå enorme fordyrelser — oven i købet uden at skitsere andre løsninger. Socialreformkommissionen, socialuddannelseskommissionen, kommunalreformkommissionen og de senere års uddannelsesplanlægning er blot eksempler.

I de svar, jeg fik i spørgetiden onsdag den 2. april 1975 af ministeren for kulturelle anliggender og af undervisningsministeren, sporedes der ikke tilstrækkelig forståelse for denne fundamentale rollefordeling i den politiske beslutningsproces. Anledningen var netop sådanne helt urealistiske „betænkninger“, afgivet af sagkyndige udvalg inden for daginstitutions- og biblioteksområdet.

Bertel Haarder (V):

De uendelige sparekampagner og den al-lerseneste sparepanik er det bedste eksempel på, hvad der sker, når man i mange år i for

[Bertel Haarder.]

høj grad lader særinteresserne planlægge for sig selv, og når folketinget kommer til at vedtage love, som det samme folketing senere ikke vil betale.

Bare at finansiere den offentlige sektor, vi har, vil betyde et stærkt stigende skattetryk i fremtiden, også selv om vi standser alle nybyggerier. Vi er for længst kommet i den situation, at hvis vi vil have reformer ét sted, så skal det modvirkes af besparelser andetsteds.

Derfor er det spild af tid — og selvfølgelig også spild af samfundets ressourcer og centraladministrationens arbejdskraft — hvis man fortsætter med at nedsætte arbejdsudvalg og kommissioner, uden at politikerne forinden har taget stilling til det fundamentale politiske valg, som skal træffes, nemlig spørgsmålet: hvor meget har man egentlig tænkt sig at tilgodese det pågældende område i forhold til andre områder? Hvor har man tænkt sig, at der eventuelt i stedet for skulle spares? Eller kunne det tænkes, at man egentlig skulle have en dæmpning for at tilgodese andre behov i samfundet, som man jo gør ved at sænke skatterne? Dette fundamentale politiske valg slipper man ikke uden om ved at nedsætte et sagkyndigt udvalg, som er sagkyndigt på et lille hjørne af samfundet. De pågældende vil have et helt naturligt ønske om, at man skal tilgodese netop dette område med flere bevillinger, fordi de ser de ubegrænsede behov, der er, men hver gang de bliver tilgodeset, så vil det jo ske på bekostning af andre behov i samfundet. Det valg, som skal træffes dér, er det politiske valg, som man ikke slipper uden om, og derfor er det, jeg spørger statsministeren, om han vil love, at der i fremtiden ikke bliver spildt tid med at udarbejde rapporter og betænkninger i kommissioner og udvalg, hvorom man på forhånd kan sige, at det har vi på ingen måde råd til, og hvor det derfor ender med at være spildt arbejde.

Statsministeren (*Anker Jørgensen*):

Det er min opfattelse, at det spørgsmål, som hr. Bertel Haarder her har stillet, vedrører et vældig centralt problem, nemlig spørgsmålet om de retningslinjer, vi udstikker for lovforberedende udvalgs og kommis-

sioners arbejde, om dette grundlag er tilfredsstillende. Som det er bekendt, og som det også fremgår af det, hr. Bertel Haarder sagde, er der her i landet tradition for, at vi giver et udvalg et relativt kortfattet, men relativt bredt kommissorium. Begrundelsen herfor er jo, at udvalgene skal være frit stillet i deres overvejelser om, hvilken løsning de skal komme frem til vedrørende det problem, som de er sat til at løse. Det er den fremgangsmåde, man hidtil har fundet mest hensigtsmæssig.

I andre lande finder man jo eksempler på den modsatte fremgangsmåde. Man giver dér — i nogle lande i hvert fald — et detaljeret kommissorium, som kun levner et udvalg en begrænset mulighed, et begrænset spillerum for løsning af den opgave, som de er sat til. Om nu den ene eller den anden fremgangsmåde er den eneste rigtige, det mener jeg ikke det vil være rigtigt at tage stilling til i dag, men jeg vil pege på, at problemet har en nøje sammenhæng med det mere omfattende spørgsmål om det offentlige planlægning af sine aktiviteter.

Jeg kan sige, at spørgsmålet i høj grad har regeringens bevågenhed. Jeg kan f. eks. henvise til, at den tidligere regering under min ledelse i januar 1973 nedsatte et udvalg, som netop skulle se på den offentlige planlægning. Udvalget skulle dels se på tilrettelægningsen af de enkelte ministeriers planlægning og dels stille forslag om den administrative tilrettelæggelse af den sammenfattende planlægning. Dette udvalg er i dag meget langt fremme med sit arbejde, og det er mig bekendt, at man også har beskæftiget sig med, hvad man kan kalde affattelse af direktiver for lovforberedende udvalgsarbejde. Jeg mener altså, at vi bør afvente resultatet af udvalgets arbejde, før vi indlader os på en nærmere vurdering af, om det er hensigtsmæssigt at ændre den hidtidige praksis for udformning af kommissorier.

Jeg gør opmærksom på, at uanset hvorledes man affatter udvalgets kommissorium, så skal det lovforslag, der fremsættes som resultat af udvalgets arbejde, allerede efter gældende regler også indeholde en vurdering af lovforslagets administrative og økonomiske konsekvenser. I øvrigt også noget, som vi arbejdede med under den forrige regering. Hvis der er mangler ved denne vurdering, ja, så vil det jo være op til folketinget og

[Statsministeren.]
folketingsudvalget at sætte ind over for disse ting.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Jørgen Junior* (FP) til statsministeren:
„Hvad er resultatet blevet af drøftelser for nylig med en delegation fra det færøske lagting om overtagelse af postvæsen, skolevæsen samt undergrunden som færøske særanliggende?“
(Spm. nr. 77).

Jørgen Junior (FP):

Spørgsmålet er stillet på baggrund af to ting, nemlig den debat, der var om de grønlandske oliekoncessioner, og det forholdsvis lille tekniske forslag, der var fremme i sidste uge om at overføre administrationen af de sociale love til Færøerne, uden at man overtog det som særanliggende.

Statsministeren (*Anker Jørgensen*):

Det er rigtigt, som hr. Jørgen Junior siger, at der har været drøftelser mellem repræsentanter for det nye landsstyre på Færøerne og regeringen. Disse drøftelser fandt sted den 3.-4. april. Man havde ikke alene drøftelser i fællesskab med repræsentanter fra statsministeriet, hvori jeg naturligvis også var med, men også med de enkelte ministerier og ministre, således at man kunne komme igennem de mange spørgsmål, der var til forhandling.

Jeg kan oplyse om de ting, som nu udtrykkelig er nævnt her af hr. Jørgen Junior; at når det gælder postvæsenet, så kan det med hjemmel i loven af 1948 om Færøernes hjemmestyre umiddelbart overtages som særanliggende, hvis hjemmestyret selv ønsker det. Der blev netop under drøftelserne fremsat ønske herom fra landsstyrets side, og det er nu klart aftalt med ministeriet for offentlige arbejder, at man skal stille mod en overtagelse af postvæsenet senest 1. april 1976. Det ligger sådan, at størstedelen af de praktiske problemer, der er i forbindelse med overtagelsen af postvæsenet, mener man bestemt at kunne klare inden dette tidspunkt.

For så vidt angår det andet spørgsmål, som hr. Jørgen Junior rejser, nemlig skole-

væsenet, så har hjemmestyret alene fremsat ønske om at overtage administrationen af skolevæsenet. Det vil derfor fortsat være folketinget, der skal lovgive på dette område. En sådan overtagelse har hjemmestyret mulighed for i henhold til hjemmestyrelovens § 9. Denne paragraf har netop været anvendt ved den overtagelse af administrationen af den sociale lovgivning, som folketinget i disse dage skal tage stilling til gennem behandling af socialministerens 5 lovforslag.

Landsstyret har over for mig og også i undervisningsministeriet redegjort for sine planer, og regeringen har givet principiel tilslutning til, at også administrationen af skolevæsenet kan overføres efter nærmere forhandling.

Hvad angår råstofferne i undergrunden, så er spørgsmål af denne art opført på hjemmestyrelovens liste B, og dette indebærer, at der først efter nærmere forhandling kan tages stilling til, om og i hvilket omfang spørgsmålet kan anerkendes som færøsk særanliggende. Landsstyret har over for mig fremsat ønske om, at sådanne forhandlinger kunne finde sted, og regeringen overvejer nu, under hvilken form disse forhandlinger mest hensigtsmæssigt kan finde sted. Når overvejelserne herom er afsluttet, vil regeringen over for landsstyret fremsætte sit forslag til tilrettelægnings af forhandling og undersøgelser, som bør iværksættes i forbindelse hermed.

Jørgen Junior (FP):

Jeg takker for statsministerens udmærkede redegørelse. Jeg har kun et enkelt lille tillægsspørgsmål, det er i forbindelse med postvæsenet. Har man dér diskuteret, om denne kabledning, som vistnok koster 40 mill. kr., efter hvad der er mig oplyst, skal betales af Færøerne, eller er den ikke inde i billedet? Det er muligvis et for teknisk spørgsmål; i så fald vil jeg være tilfreds med et senere skriftligt svar.

Statsministeren (*Anker Jørgensen*):

Jeg skal sørge for, at hr. Jørgen Junior senere får et skriftligt svar.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Svend Andersen* (Rosk. a.) (FP) til økonomiministeren:

„Vil ministeren omgående tage initiativ til at optage forhandlinger med Nationalbanken om straks at få udlånsloftet ophævet eller i det mindste sat i vejret med nogle milliarder?“

(Spm. nr. 79).

Skriftlig begrundelse.

I bilag 25 02 af 10. april d. å. til finansudvalget fremkom der oplysninger, der kun kan tolkes på den måde, at det i øjeblikket må anses som værende sandsynligt, at der allerede nu vil være enkelte, der har problemer med udlånsloftet. Spørgeren mener, at det i en arbejdsløshedssituation som den nuværende er afgørende vigtigt, at virksomheder, der ønsker at udvide, ikke hindres heri på grund af restriktive pengepolitiske regler, der har overlevet sig selv.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Spørgsmålet er begrundet med, at vi i finansudvalget har fået et notat, der viser, at der pr. 1. marts 1975 var en margin på udlånsloftet på 2,2 mia kr. ud af et samlet beløb på 79,6 mia kr. Det fremgik videre af notatet, at denne margin sandsynligvis var blevet indsnævret i løbet af marts måned, og man må yderligere betænke, at de enkelte banker selvfølgelig er nødt til at have en vis margin, idet de simpelt hen ikke trækker beløbet helt i bund for at kunne imødekomme visse meget, meget nødvendige låneansøgninger.

Når man lægger disse ting sammen, så må det nok simpelt hen konstateres i øjeblikket, at der er adskillige banker, der ganske enkelt ikke låner penge ud til udvidelse af fabrikker og dermed til øget beskæftigelse osv., på grund af at de har disse problemer med udlånsloftet.

Økonomiministeren (*Per Hækkerup*):

Jeg kan oplyse, at siden dette notat er blevet tilsendt finansudvalget, er der sket en yderligere opfyldning af låneloftet, således at der i dag vel resterer små 1,5 mia kr., som ikke er udnyttet. Det vil altså sige, der er stadig muligheder for at låne.

Jeg vil ikke udelukke, at enkelte banker og sparekasser kan være nået dertil, hvor de

støder hovedet mod låneloftet og ikke kan låne mere, det vil vel være forståeligt, når den samlede margin efterhånden er så lav, som den er.

Til det konkrete spørgsmål, hr. Svend Andersen (Rosk. a.) har stillet, vil jeg sige, at som hr. Svend Andersen (Rosk. a.) udmærket ved, har regeringen, allerede inden hr. Svend Andersen (Rosk. a.) henvendte sig til mig om spørgsmålet, aftalt forhandlinger med Nationalbanken på normal manér, og et af dagsordenspunkterne for denne forhandling vil være spørgsmålet om låneloftet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Wilhelm* (VS) til arbejdsministeren:

„Vil regeringen stadig fastholde, at den fremlagte økonomiske politik vil mindske antallet af arbejdsløse med ca. 35.000, og vil ministeren forklare, hvordan man når frem til dette eller et eventuelt revideret tal?“

(Spm. nr. 82).

Wilhelm (VS):

Det drejer sig om beskæftigelsen og i hvilket omfang regeringen mener, den fremlagte økonomiske politik vil mindske antallet af arbejdsløse.

Jeg erkender, at det er meget vanskeligt at opgøre den samlede beskæftigelsesmæssige effekt af hele den økonomiske politik med alle dens delelementer, men vi har jo en meget dygtig regering, som har povet det regnestykke én gang før, og jeg mener, at tallet 35.000 dengang blev nævnt.

Nu er der jo sket så meget siden da. En del af socialdemokratiets beskæftigelsesforslag er taget af bordet eller ændret til mere eller mindre ukendelighed, og dertil er der kommet en række besparelser, som ikke indgik i de daværende beregninger, og som også har en — vel at mærke negativ — beskæftigelsesmæssig effekt. I forvejen var der jo ikke den store pulje at tage af. Det, jeg er interesseret i primært at få at vide, er: hvordan bedømmer regeringen, at nettoresultatet beskæftigelsesmæssigt af den fremlagte økonomiske politik ser ud i dag?

Arbejdsministeren (*Erling Dinesen*):

Det af spørgeren nævnte tal på 35.000, som skulle kunne sikres beskæftigelse, hviler

[Arbejdsministeren.]

på et skøn, naturligvis, over den samlede virkning af regeringens beskæftigelsesfremmende politik. Forudsætningen var selvsagt, at der var politisk mulighed for at gennemføre denne politik.

Regeringen har, som man også i VS vil vide, fremsat en lang række forslag, der sigter på en bedring af beskæftigessituationen. Lad mig nævne de vægtigste. Det gælder ikke mindst forslagene inden for byggesektoren, idet omfanget af byggeriet jo er af meget stor betydning for den samlede beskæftigelse. Lad mig her navnlig fremhæve forslagene om tilskud til vedligeholdelses- og isoleringsarbejder, som vil kunne betyde igangsætning af arbejder for 1.200 mill. kr. Vi havde en lille diskussion om de beskæftigelsesmæssige virkninger heraf i går. I dag er der udtalelser, ser jeg, fra Håndværksrådet, som vurderer alene dette ene forslag til at sikre beskæftigelse til mellem 12.000 og 15.000 — det står i Jyllands-Posten i dag. Men jeg vil gerne føje til, at også de påtænkte ændringer i saneringslovgivningen og i realkreditloven utvivlsomt vil få en væsentlig beskæftigelsesmæssig effekt for byggeriet.

Så er der det erhvervspolitiske, og også her har regeringen jo fremsat en række forslag til gavn både for erhvervslivet og for beskæftigelsen. Jeg tænker her dels på forøgelsen af midlerne til egnsudvikling, dels på forslaget om oprettelse af en fond til midlertidig finansieringsbistand for konjunkturramte virksomheder. Jeg kan nævne forslagene om statsgaranti for driftslån, om udbygnings- og moderniseringslån til håndværksvirksomheder og mindre industrivirksomheder. Endvidere foreslås som bekendt eksportkreditreglerne forbedret ved en ændring af loven om Danmarks Erhvervsfond. Også forslaget om midlertidigt forbedrede afskrivningsmuligheder må ses som et led i regeringens politik til støtte først og fremmest for beskæftigelsen.

Jeg må også nævne, at vi har fået flere penge til mange forskellige beskæftigelsesarbejder. Som et led i de særlige bestræbelser til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden har vi søgt finansudvalget om en bevilling på 50 mill. kr. Der kunne nævnes andre ting, men jeg skal nøjes med dette.

Når vi ser på denne række forskelligar-

tede forslag inden for de områder, jeg har nævnt, tror jeg det siger sig selv, at det er umuligt at beregne den samlede beskæftigelseseffekt af forslagene med nogen større nøjagtighed. Der er og må være mange usikkerhedsmomenter, som gør sig gældende, og det tjener derfor ikke noget formål at søge at gøre op, hvad hvert enkelt forslag under de og de forudsætninger præcis vil kunne betyde.

Men når dette er sagt, vil jeg da gerne føje til, at de skønsmæssige overslag, vi kan foretage, herunder også af den afledede effekt af beskæftigelsesforslagene, tyder på, at det tidligere skøn på de 35.000 flere beskæftigede stadig er realistisk — alt sammen, som jeg allerede har nævnt det, dog under den forudsætning, at der kan samles flertal for regeringens forslag eller de allervigtigste af dem, og det håber jeg naturligvis.

Wihjelm (VS):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, om end jeg stadig væk ikke synes, jeg blev så forfærdelig meget klogere. Regeringen opererer stadig væk med et skøn på 35.000, men nu inkluderet den afledede effekt, som er og må blive noget gæsteri. Jeg mener ikke, at nogen afledet effekt var inkluderet i det gamle skøn på 35.000. Det er også klart, at der må være sket en forringelse. De allerfleste af de forslag og initiativer, ministeren nævnte her, var jo med i den samlede plan, som socialdemokratiet allerede dengang bedømte til den effekt, vi har talt om her. Senere er der som bekendt sket ændringer, bl. a. i form af besparelser; vi fik ikke noget kvantitativt skøn over, hvad de vil betyde beskæftigelsesmæssigt.

Om forslaget, vi diskuterede i går, og som kommer op i morgen igen, om tilskud til forbedringer m. v. af beboelsesejendomme vil jeg sige, at det er muligt — jeg har ikke set Jyllands-Posten i dag — at Håndværksrådet bedømmer det til en beskæftigelse på 12.000-15.000 personer. Det vil jeg i og for sig ikke bestride, og jeg vil godt benytte lejligheden til at præcisere lidt af den uoverensstemmelse, der var i går. Det er ikke bare et spørgsmål om beskæftigelse til hvor mange personer, men det er, når det kommer til stykket, spørgsmålet om beskæftigelse til, hvor mange personer der ellers er under arbejdsløshedsforsikring og går ledige.

[Wilhelm.]

Det er et andet tal, fordi en meget stor del — hvor stor kan vi skændes lidt om — vil blive opsuget af medarbejdende mestre og af lærlinge. Da falder vi tilbage på boligministeriets eget skøn, hvor de siger: arbejdsløshedsbesparelsen for staten vil være 300 mill. kr. Det kan ikke svare til mere end en beskæftigelse på 6.000 mennesker. Men det er nu, hvad det er. Der er altså sket en ændring dér i forhold til det, der dengang var regeringens forslag, nemlig sikringen af de 40.000 boliger. Det er der vel ingen i dag der vil påstå opnå med denne tilskudsordning til forbedring af ejendomme, og hvad der ellers laves på boligområdet.

Et andet punkt, jeg godt kunne have tænkt mig at få kvantificeret, var: hvad vil besparelserne på daginstitutions- og uddannelsesområderne betyde rent beskæftigelsesmæssigt? Jeg forstår godt, som jeg startede mit første indlæg med at sige, at det er meget vanskeligt at skønne, men baggrunden er jo, at regeringspartiet for har givet et kvantitativt skøn. Jeg synes ikke, man bør være mere tilbageholdende nu, men bør drage de ændringer ind i det.

Jeg vil godt til slut spørge ministeren, om han kunne tænke sig at give folketingets partier, eventuelt gennem arbejdsmarkedsudvalget, en opstilling, der nogenlunde svarer til den, der blev lavet for nogle måneder siden, men som indregner de ændringer, der må være sket på grund af de ændrede forudsætninger.

Formanden:

Jeg gør på ny opmærksom på, at taletiden kun er 2 minutter.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Det sidste spørgsmål er jeg selvsagt parat til at drøfte i arbejdsmarkedsudvalget.

Når hr. Wilhelm ikke mener, at den afledede effekt af de direkte foranstaltninger var med i den tidligere vurdering, så må jeg personligt bestride det.

Jeg er enig i, at det ligger tungt med det forslag, der skulle medvirke til at sikre de 40.000 boliger.

Må jeg i øvrigt sige generelt om beskæftigelsessituationen, at jeg er mindre pessimistisk i dag end for et par måneder siden vedrørende den fremtidige beskæftigelsesud-

vikling. Der er trods alt tegn, som tyder på, at vi er nået til et vendepunkt, med udsigt til en ganske vist kun svagt stigende beskæftigelse, og det bekræftes jo også af Håndværksrådets erklæring. Der er skabt større økonomisk stabilitet, vi har fået to års arbejdsfred, inflationen er bremset, renten er faldet. Der er ganske vist stadig væk mange usikkerhedsfaktorer omkring konjunkturerne i de lande, vi samhandler med, men alligevel tror jeg, at der er baggrund for en vis behersket optimisme omkring den fremtidige beskæftigelsesudvikling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Jørgen Junior (FP) til undervisningsministeren:

„Vil ministeren drage omsorg for, at det over for lærerne fastslås, at det er deres pligt at opmuntre eleverne til at følge undervisningen og ikke — som visse lærere gør det — opfordre eleverne til at vise „solidaritet“ over for dem af deres kammerater, der har nægtet at følge undervisningen på grund af de ændrede regler for Statens Uddannelsesstøtte?“

(Spm. nr. 78).

Jørgen Junior (FP):

På bl. a. Akademisk Studenterkursus er eleverne med lærernes billigelse gået til demonstrationer i undervisningstiden. Det samme er sket på statens kursus til højere forberedelseseksamen, hvor man i sidste uge bl. a. som bekendt morede sig med at nedsænke en kiste i Frederiksholms Kanal. I denne uge besætter eleverne med støtteerklæring fra lærerne deres uddannelsessted. Hvis ingen af disse aktioner ændrer den vedtagne lov om SU, trues der nu med kollektive udmeldeler, og da en vedtagen lov naturligvis ikke kan ændres af slige trusler, må man forvente, at de studerende virkelig går til så yderliggående aktioner.

Det er imidlertid ikke alle eleverne, der ønsker at spille hasard med deres fremtid på denne måde, og det er på baggrund af det, jeg gerne vil spørge undervisningsministeren, om hun vil drage omsorg for, at det over for lærerne fastslås, at det er deres pligt at opmuntre eleverne til at følge undervisningen og ikke, som visse lærere gør

[Jørgen Junior.]

det, at opfordre eleverne til at vise denne såkaldte solidaritet over for dem af deres kammerater, der har nægtet at følge undervisningen på grund af de ændrede regler for SU.

Som et enkelt lille eksempel på, hvad lærere har udtalt, kan jeg nævne et udtryk som „skruibrækkere“ om elever, der ikke har følt, at de burde følge kammeraterne.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Der foreligger ikke for ministeriet nogen indberetning om, at der er passeret noget sådant, som anføres i spørgsmålet, og som det blev anført her fra talerstolen, selv om det i øvrigt af dagspressen fremgår, at der har været reageret på skolerne. Jeg går derfor ud fra, at der kun kan være tale om et enkelt eller ganske få tilfælde, der hentydes til, og der er efter min opfattelse ikke tilstrækkeligt grundlag til at udsende et cirkulære som ønsket af spørgeren.

Jørgen Junior (FP):

Det er naturligvis korrekt, som undervisningsministeren påpeger, at det kun er ganske enkelte tilfælde, jeg i hvert tilfælde er bekendt med, og det er da også muligt, der ikke er realiteter i det i mere end disse ganske enkelte tilfælde, men jeg vil dog gerne for en ordens skyld fra undervisningsministeren have bekræftet, at det naturligvis er klart i modstrid med lærernes ansættelsesvilkår, hvis de opfordrer til slige ting, hvis de kalder elever for „skruibrækkere“, fordi de ikke følger de såkaldte demokratiske beslutninger. Jeg går ud fra, at undervisningsministeren er ganske enig med mig på dette punkt.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Som jeg sagde til hr. Jørgen Junior i mit første svar, så har vi ikke modtaget nogen indberetninger, og derfor er der ikke, mener jeg, grundlag for at foretage sig noget på nuværende tidspunkt.

Jørgen Junior (FP):

Nu skal jeg ikke trække dette meget i langdrag, men det var egentlig ikke det, jeg spurgte om. Jeg forstod udmærket godt, at der ikke var kommet indberetninger. Det,

jeg spurgte om, var sådan set kun undervisningsministerens holdning til det, som jeg mener er sket, på trods af at undervisningsministeriet ikke har fået indberetninger i så henseende. Det er et ganske klart spørgsmål, der egentlig kun kræver et ja eller et nej. Jeg kunne ikke se, der var problemer i det. Jeg havde egentlig forventet et klart ja.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Det forekommer mig indlysende, at undervisningsministeren selvfølgelig kun kan reagere i det øjeblik der kommer indberetninger. Ellers er jeg helt overbevist om, at lærerne selv ved, hvilke pligter og hvilke rettigheder de har.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af **K. J. Mortensen (S)** til handelsministeren (2. april 1975):

„Vil ministeren overveje en ændring af aktieselskabsloven, så medarbejderrepræsentanter i bestyrelser får en sikkerhed i ansættelsen tilsvarende tillidsrepræsentanter og sikkerhedsrepræsentanter?“
(Spm. nr. 54).

Begrundelse.

Af dagspressen fremgår det, at en virksomhed har afskediget et af de af medarbejderne valgte medlemmer i bestyrelsen. Såfremt hele virksomheden havde lukket, havde dette naturligvis været nødvendigt, men da det kun er en delafskedigelse, synes det urimeligt, at vedkommende ikke er flyttet til et andet område. Under behandlingen af lovforslaget om medarbejderrepræsentanter i aktieselskabers bestyrelser drøftedes spørgsmålet ret indgående, hvorledes man sikrede disse en garanti for, at de ikke kunne blive udsat for afskedigelser, bl. a. på grund af deres deltagelse i bestyrelsesarbejde. Der blev under forhandlingerne givet udtryk for, at man fra alle sider mente, at disse måtte have den samme sikkerhed som tillids- og sikkerhedsrepræsentanter. Når man alligevel ikke lovfæstede en sådan bestemmelse, skyldtes det formentlig forventninger om en overenskomstmæssig løsning.

[K. J. Mortensen.]

Da det nu kan konstateres, at der ikke ved overenskomster eller på anden måde er givet en sådan sikkerhed, kunne det være ønskeligt, at der kom en lovændring, der gav denne sikkerhed.

Handelsminister *Erling Jensens* svar (10. april 1975):

Spørgsmålet om at skabe sikkerhed i ansættelsen for de af arbejdstagerne valgte medlemmer af bestyrelser i aktieselskaber og anpartsselskaber blev allerede rejst under udvalgsbehandlingen af forslagene til lov om aktieselskaber og til lov om anpartsselskaber. Som daværende handelsminister oplyste jeg over for udvalget, „at der ikke er noget til hinder for, at arbejdsmarkedets organisationer udvider den beskyttelse, der tilkommer tillidsmænd, til også at omfatte de af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer“.

I udvalgsbetænkningen anfører erhvervsudvalget, Folketingstidende, tillæg B. spalte 2273, at „Udvalget forudsætter, at der indføres samme beskyttelse for de af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer, som gælder for tillidsrepræsentanter“.

Den daværende handelsminister har i et svar til erhvervsudvalget den 4. april 1974 anført, at den citerede passus fra betænkningen efter hans opfattelse må forstås som en opfordring til arbejdsmarkedets parter om selv at fastsætte regler og indgå aftaler om beskyttelse af de af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer, således som det er sket for tillidsrepræsentanternes vedkommende. Endvidere var han af den opfattelse, at aktieselskabsloven ikke indeholder hjemmel til i en bekendtgørelse at give regler af den omhandlede karakter. Jeg er enig i disse synspunkter.

Jeg synes stadig, at det ville være ønskeligt, om arbejdsmarkedets parter selv fastsatte regler om beskyttelse af de af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer. En sådan beskyttelse var da også et led i forhandlingerne mellem LO og Dansk Arbejdsgiverforening om de generelle overenskomstkrav. Dette krav var imidlertid ikke medtaget i forligsmandens skitse og er desværre således heller ikke optaget i lov om forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler m. v.

Det må erkendes, at der er tale om et væsentligt problem, som dog efter de for mig foreliggende oplysninger hidtil kun har givet anledning til problemer i ganske få undtagelsestilfælde.

De nye selskabslove har kun været i kraft i godt et år, og i et betydeligt antal virksomheder har arbejdstagerrepræsentanterne kun virket i et begrænset antal måneder. Når lidt længere tid er gået, vil det være naturligt at overveje, om en revision skulle være påkrævet, ikke mindst under hensyn til de bestemmelser, der i lovene har betydet nydannelser inden for selskabsretten, således som f. eks. arbejdstagerrepræsentationen i bestyrelserne. Hvis arbejdsmarkedets parter ikke selv har løst spørgsmålet forinden, vil jeg mene, at det ved en sådan revision må overvejes at ændre aktieselskabsloven, således at de af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer får den fornødne sikkerhed i ansættelsen. Jeg vil i de kommende måneder gennem kontakt også til arbejdsmarkedets parter og hovederhvervsorganisationerne søge tilvejebragt det fornødne erfaringsgrundlag på dette område og vedrørende nydannelserne inden for selskabsretten i øvrigt.

Af *Edele Kruchow* (RV) til undervisningsministeren (4. april 1975):

„Finder ministeren, at det kan godtages, at afgørelser om tildeling af kandidatstipendier ved Københavns universitet kan træffes og derefter ikke kan omgøres, når bedømmelsesudvalget inden for den faggruppe, der tildeler stipendierne, ikke er korrekt sammensat?“

(Spm. nr. 62).

Begrundelse.

Der henvises til professor dr. phil. F. J. Billeskov Jansens kommentar i Politiken for den 4. april 1975.

Heri omtales et brev fra rektor ved Københavns universitet Thor A. Bak, hvori det udtrykkes, at klager over tildeling af kandidatstipendier inden for det antropologisk-sociologiske fagområde har ret, når de hævder, at bedømmelsesudvalget ikke var korrekt sammensat. Ordret citeres følgende fra rektor Baks skrivelse: „Det er ikke stemmende med gældende lovregler, at studenter

[Edele Kruchow.]

har sæde i bedømmelsesudvalg, der til besluttende råd skal afgive indstilling om prioritering af ansøgere til kandidatstipendiatler.“

Det forekommer besynderligt, at arbejdsgangen ved Københavns universitet er sådan, at der ikke — allerede inden sådanne bedømmelsesudvalg træder i funktion — fra ansvarlig side på universitetet er indseende med, om deres sammensætning er korrekt, og at der ikke er mulighed for at omgøre afgørelser, truffet af ukorrekt sammensat udvalg.

Undervisningsminister *Ritt Bjerregaards* svar (11. april 1975):

Der findes ikke formaliserede regler om proceduren ved tildeling af kandidatstipendier, man kan derfor ikke sige, at sagerne ikke har været korrekt behandlet i relation til sammensætningen af bedømmelsesudvalg. Den konkrete sag stammer helt fra efteråret 1973, dvs. fra perioden lige efter gennemførelsen af den ny styrelseslov, og gav derfor dengang anledning til usikkerhed omkring sammensætningen af bedømmelsesudvalg; denne usikkerhed er fjernet i dag. Alle er enige om, at studerende ikke kan have sæde i udvalg, der skal foretage en faglig bedømmelse af ansøgere til videnskabelige stillinger, hvad enten der er tale om egentlige stillinger eller stipendiestillinger.

Selv om der havde foreligget procedureregler og disse var blevet overtrådt, er det imidlertid givet, at dette ikke uden videre kunne føre til, at den trufne afgørelse blev omgjort. Hensynet til den, der faktisk fik stipendiet tildelt, og som normalt ikke vil have kendskab til procedurereglerne, taler for, at afgørelsen må stå ved magt. Dette er en følge af almindeligt gældende retsgrundsatninger. Derimod kan det selvfølgelig få konsekvenser for dem, der var med til at træffe afgørelsen.

Ministeriet er inde i overvejelser om fastsættelse af procedureregler for dette område, og den seneste tids megen debat om disse problemer har naturligvis intensiveret overvejelserne.

Af *Eva Rothenborg* (FP) til justitsministeren (7. april 1975):

„Kan det have sin rigtighed som hævdet

af lægeforeningens formand, at lægers tavshedspligt forhindrer dem i at anmelde en formodet bankrøver til politiet, hvis denne søger lægehjælp?“

(Spm. nr. 64).

Begrundelse.

Der henvises i denne forbindelse til lægelovens § 9 og retsplejelovens § 170.

Justitsminister *Orla Møllers* svar (15. april 1975):

Lægelovens § 9 bestemmer, at en læge er forpligtet til at iagttage tavshed om, hvad han under udøvelsen af sit kald erfarer eller får formodning om angående privatlivet tilhørende hemmeligheder, medmindre han ifølge lovgivningen er forpligtet til at udtale sig, eller medmindre han handler i berettiget varetagelse af en almen interesse eller af eget eller andres tarv.

Tavshedspligten omfatter altså kun privatlivet tilhørende forhold, og den gælder ikke de tilfælde, hvor der i lovgivningen er pålagt lægen en pligt til at udtale sig. Sådanne bestemmelser findes bl. a. i lægeloven og straffeloven. Som eksempel herpå kan jeg nævne bestemmelsen i straffelovens § 141, der foreskriver en almindelig anmeldelsespligt med hensyn til visse påtænkte alvorlige forbrydelser. Der er imidlertid ikke i lovgivningen pålagt læger eller andre nogen pligt til at anmelde begåede forbrydelser.

Retsplejelovens § 170 åbner også mulighed for at pålægge en læge at udtale sig. Efter bestemmelsen kan retten pålægge en læge at afgive vidneforklaring, når forklaringen er af afgørende betydning for sagens udfald og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettige til, at forklaring afkræves. I retspraksis har man været tilbageholdende med at bringe denne bestemmelse i anvendelse. Man har således i en tyverisag ikke villet afkræve en læge oplysning om, hvem der ved en bestemt lejlighed havde været behandlet på et hospitals skadestue. Derimod har man pålagt et statshospital at give oplysning om et tilfælde, hvor der var formodning om, at en fader havde stået i forhold til sin 14-årige datter.

Bortset fra tilfælde, hvor særlige lovbestemmelser får betydning, er lægen ikke forpligtet til at indberette eller videregive op-

[Justitsministeren.]

lysninger vedrørende en patients private forhold, men han kan efter omstændighederne have en ret til at udtale sig, bl. a. hvis han derved handler i berettiget varetagelse af en almen interesse. Om lægen i medfør af denne bestemmelse er berettiget til uanset tavshedspligten at give politiet oplysninger om f. eks. en patients identitet, hvis han ved eller har formodning om, at patienten har begået en forbrydelse, må bero på de konkrete omstændigheder, hvor navnlig forbrydelsens omfang og grovhed samt omstændighederne ved henvendelsen til lægen må indgå i afvejningen. Man kan derfor ikke opstille faste retningslinjer for, hvornår en læge uanset tavshedspligten kan anmelde en formodet lovovertræder til politiet.

Det kan dog ikke antages i almindelighed at være i strid med lægens tavshedspligt at indgive anmeldelse til politiet i tilfælde af alvorligere overtrædelser af straffeloven, i hvert fald ikke, når der alene er tale om at underrette politiet om en patients identitet eller om, at en formodet gerningsmand er undergivet lægebehandling.

Af *Glensgård* (FP) til ministeren for offentlige arbejder (7. april 1975):

„Ministeren bedes oplyse, hvor mange personer der var beskæftiget med projekteringen af Saltholm, uddannelses- og ansættelsesforhold for disse, samt hvor mange af disse personer der er blevet ansat på baggrund af dette projekt?“

(Spm. nr. 65).

Begrundelse.

Vedtagelsen af finansloven medførte, at bevillingen til Saltholmprojektet bortfaldt, hvorfor det må forventes, at et antal personer er blevet ledige.

Minister for offentlige arbejder *Niels Mathiasens* svar (15. april 1975):

Der er ikke på de seneste års finanslove under Københavns lufthavnsvæsen blevet oprettet stillinger med henblik på udførelse af projektering, forundersøgelser m. v. vedrørende anlæg af lufthavn på Saltholm, idet spørgsmålet om bemanding af „Projektorganisation Saltholm“ med personale antaget i dette øjemed har været stillet i bero på fol-

ketingets stillingtagen til Øresundsftalerne.

På baggrund af udskydelsen af den endelige beslutning herom er en på finansloven for finansåret 1974-75 under § 2.04.88. Diverse udgifter, optaget bevilling på 3,4 mill. kr. til rådighed ved eventuel stillingsoprettelse i forbindelse med anlæg af lufthavn på Saltholm ikke blevet udnyttet, og der er således ikke ansat personale under Københavns lufthavnsvæsen med projektarbejdet for øje.

I henhold til den ved lov om anlæg af lufthavn på Saltholm til ministeren for offentlige arbejder givne bemyndigelse til bl. a. at lade Københavns lufthavnsvæsen iværksætte alle nødvendige undersøgelser for anlæg af lufthavnen, herunder af tekniske, økonomiske, luftrumsmæssige, lufttrafikale, hydrologiske, geotekniske og meteorologiske forhold, har der under lufthavnsvæsenet været etableret en projektorganisation, som i en række projektgrupper har arbejdet med de omtalte spørgsmål. I projektorganisationen har deltaget medarbejdere fra Københavns lufthavnsvæsens basisorganisation, enten som styringsenhed for konsulenter udefra (rådgivende ingeniørfirmaer) eller som ledere eller medlemmer af en række grupper, der har haft som kommissorium at behandle afgrænsede delopgaver vedrørende projektet. Som følge af, at arbejdet er udført i en projektorganisation, har medarbejdernes arbejdsindsats i alle tilfælde været delt mellem opgaver i basisorganisationen, „Projektorganisation Saltholm“ og „Projektorganisation Kastруп“, og det vil derfor ikke være muligt uden anvendelse af helt usikre skøn at angive nogen procentdel af den arbejdsindsats, som for Saltholms vedkommende er udført af 5 civilingeniører, 2 lufthavnskontrollører og 1 overassistent, ansat i Københavns lufthavnsvæsen. Det skal herved bemærkes, at den del af de pågældendes arbejdstid, som er medgået til opgaver i forbindelse med Saltholmprojektet, er blevet kompenseret ved øget anvendelse af konsulentassistance udefra til planlægning vedrørende Københavns lufthavn, Kastруп.

Efter at folketingets vedtagelse af finansloven for finansåret 1975-76 har medført bortfald af bevilling til fortsatte forundersøgelser vedrørende Saltholmprojektet, er arbejdet hermed og benyttelsen af al konsu-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

lentbistand hertil bragt til standsning pr. 1. april 1975.

Af *Dohrmann* (FP) til statsministeren (9. april 1975):

„Ministeren bedes oplyse, hvor store beløb det offentlige har brugt til annoncering i 1974, herunder hvorledes udgifterne er fordelt på de forskellige aviser, fordelt efter partipolitisk observans?“

(Spm. nr. 73).

Statsminister *Anker Jørgensens* svar (16. april 1975):

Finansministeriet, hvorunder statens annoncering henhører, har meddelt mig, at den annonceomsætning, der i 1974 formidledes gennem statens annonce- og reklamekontor (alle annoncer fra statslige myndigheder, bortset fra DSB (der havde en annonceomsætning på ca. 1,8 mill. kr.) og enkelte andre statslige virksomheder og lokale myndigheder), beløb sig til ca. 10,9 mill. kr.

Omsætningen fordelte sig således:

Annoncer i dagblade ca. 8,4 mill. kr.

Annoncer i fagblade, tidsskrifter og distriktspresse ca. 2,5 mill. kr.

For så vidt angår spørgsmålet om fordelingen af annonceudgifterne på de enkelte

aviser, har man fundet det rimeligt at sondre imellem de informative og de administrative annoncer, fordi der anvendes forskellige principper for indrykningen af de 2 typer annoncer, jfr. finansministeriets vejledning nr. 238 af 3. november 1972.

„Informative“ annoncer er annoncer navnlig om retsfor skrifter, som alment berører borgerne ved at tillægge dem rettigheder eller pålægge dem pligter. Disse annoncer indrykkes i samtlige dagblade eller — hvis forskriften vedrører et klart afgrænset område af landet — i samtlige dagblade i det pågældende område.

„Administrative“ annoncer er annoncer om f. eks. ledige stillinger, køb og salg af fast ejendom og licitationer. Disse annoncer indrykkes kun i de aviser, hvor det i det enkelte tilfælde skønnes forretningsmæssigt nødvendigt. Dette princip medfører, at den enkelte annonce kun indrykkes i et begrænset antal aviser.

Avisernes partipolitiske observans er angivet i håndbogen „Media Scandinavia“, som udgives af Danske Reklamebureauers brancheforening. Udgifterne meddeler, at denne oplysning har været forelagt bladene til godkendelse. Dagbladsannonceringens fordeling efter avisernes politiske tilhørsforhold har i 1974 været således:

	Informative annoncer kr.	Admini- strative annoncer kr.	I alt kr.
<i>Socialdemokratiet:</i>			
Aktuelt.....	51.700	852.900	904.600
Ny Dag, Nakskov.....			
<i>uafhængigt:</i>			
Bornholmeren.....			
<i>Det radikale venstre:</i>			
Holbæk Amts Venstreblad.....	14.700	21.000	35.700
Middelfart Venstreblad.....	8.800	10.700	19.500
Roskilde Tidende.....	13.200	23.500	36.700
Skive Folkeblad.....	9.500	11.000	20.500
<i>uafhængigt:</i>			
Ekstra Bladet.....	175.300	1.404.400	1.579.700
Politiken.....			

	Informative annoncer kr.	Admini- strative annoncer kr.	I alt kr.
<i>Det konservative folkeparti:</i>			
Fyens Stiftstidende/Fyens Tidende.....	41.100	233.100	274.200
Kjertemind Avis.....	11.700	6.500	18.200
<i>uafhængigt:</i>			
Amtsavisen, Randers.....	22.000	35.500	57.500
Berlingske Tidende/B.T.....	194.600	2.257.200	2.451.800
Frederikshavns Avis.....	9.500	12.700	22.200
Helsingør Dagblad.....	13.900	12.100	26.000
Jydske Tidende.....	27.100	118.600	145.700
<i>Socialistisk folkeparti:</i>			
Minavisen.....	20.500	8.500	29.000
<i>Danmarks kommunistiske parti:</i>			
Land og Folk.....	20.500	24.100	44.600
<i>Venstre, Danmarks liberale parti:</i>			
Bornholms Tidende.....	13.200	12.300	25.500
Dagbladet, Ringsted.....	23.500	56.300	79.800
Fredericia Dagblad.....	9.600	14.100	23.700
Frederiksborg Amts Avis.....	19.100	123.100	142.200
Fyens Amts Avis.....	22.700	42.000	64.700
Fyens Tidende, se under Fyens Stiftstidende			
Herning Folkeblad.....	16.100	18.500	34.600
Holstebro Dagblad.....	10.300	18.400	28.700
Horsens Folkeblad.....	15.400	28.300	43.700
Kolding Folkeblad.....	11.700	22.300	34.000
Lolland-Falsters Folketidende.....	21.300	52.600	73.900
Løgstør Avis.....	7.400	1.100	8.500
Morsø Folkeblad.....	7.400	8.200	15.600
Næstved Tidende.....	19.800	44.100	63.900
Ringkøbing Amts Dagblad.....	10.300	15.900	26.200
Sjællands Tidende/Kalundborg Folkeblad.....	27.200	82.600	109.800
Thisted Dagblad.....	8.800	10.500	19.300
Vejle Amts Folkeblad.....	20.600	32.200	52.800
Vendsyssel Tidende.....	14.000	51.400	65.400
Viborg Stifts Folkeblad.....	16.200	37.800	54.000
<i>uafhængigt:</i>			
Vestkysten.....	27.900	123.900	151.800
<i>Uafhængige/upolitiske:</i>			
Børsen.....	38.900	23.300	62.200
Fjerritslev Avis.....	7.300	9.800	17.100
Information.....	32.300	143.200	175.500
Jyllands-Posten.....	49.200	744.700	793.900
Kristeligt Dagblad.....	28.600	36.900	65.500

	Informative annoncer kr.	Admini- strative annoncer kr.	I alt kr.
Midtjyllands Avis.....	16.200	29.000	45.200
Skagens Avis.....	6.900	4.100	11.000
Aalborg Stiftstidende	30.100	157.700	187.800
Aarhus Stiftstidende.....	33.000	176.100	209.100
<i>Sydsløvigske vælgerforening:</i>			
Flensborg Avis.....	18.400	5.500	23.900
<i>Det tyske mindretal:</i>			
Der Nordschleswiger.....	7.400	12.200	19.600

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Forhøjelse af beløbsgrænser m. v.) [Optaget af Anders Andersen].

(Lovforslag nr. 3. Fremsat 24/1 75 af finansminister Anders Andersen. Taget tilbage 21/2 75 af minister for skatter og afgifter Svend Jakobsen. Optaget 21/2 75 af Anders Andersen. Første behandling 14/3 75. Betænkning 11/4 75).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Glistrup (FP):

Dette folketing vedtog for en måneds tid siden en lov, hvorefter de selvstændige næringsdrivende i dette land ikke kan få nogen lønforhøjelse, nogen bruttoavanceforhøjelse regnet i kroner, i absolutte beløb i de næste 2 år, selv om der kommer inflationsstigning. Sligt er der ingen der har turdet byde nogen offentligt ansatte.

Disse selvstændige næringsdrivende får ikke noget rådighedstillæg, ikke nogen særlig honorering af de arbejdstimer, de har for det offentlige, når de skal udfylde moms-

regnskaber og gøre de forskellige andre pligtarbejder. Sligt er ikke noget, man ville byde nogle offentligt ansatte, at de ikke skulle aflønnes rigeligt for de rådighedstimer, de har i forbindelse med hvad de i øvrigt foretager sig.

Alligevel fortsætter man nu straffeekspeditionerne imod de selvstændige næringsdrivende ved det lovforslag, vi her har til behandling, og siger, at ikke blot skal de affinde sig med, at de skal lave disse momsregnskaber, ikke blot skal de affinde sig med, at de ikke får nogen som helst regulering regnet i kroner og værdi for at yde dette arbejde, men nu skal yderligere deres små og spinkle rettigheder begrænses — eller rettere sagt, vi er for længst væk fra den tid, hvor de havde rettigheder, nu skal deres pligter yderligere forøges. Der er bestemt ikke noget bruttoavancestop for de tillæg, der skal svares, hvis der en enkelt gang skulle ske det, at en afgiftspligtig ikke kan få sine regnskaber færdig. Han kan være syg, der kan være familiebegivenheder og mange andre årsager.

Nu vil man med hensyn til disse poster foretage forhøjelser, således at man seksdobler minimumsgrundlaget fra 50 kr. til 300 kr., og således at man foretager meget væsentlige reguleringer i øvrigt af, hvad der skal svares i tillæg.

På samme måde forskydes på ny fronten mellem myndigheder og selvstændige erhvervsdrivende til de erhvervsdrivendes udfavør ved lovforslagets § 1, nr. 3, hvor man